Ժ. ՏԱՐԻ 2689 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ԱՐԱՑ 4385 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1893 13 ՐԵՃԷՊ 1310 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آرهولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ... 150
» » Վեցամսեայ ... 75
» » Եռամսեայ ... 40
Օտար երկիրներ Տարեկան ... 56
» » Վեցամսեայ ... 28
Ընծիր թուղթի վրայ Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի [illegible] Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19/31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴԱՏԱՍՏԱՆ ԲԱՆԱՄԱՅԻ

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱՑ ՃԱՌԵՐԸ

Ընդհանուր Դատախազ Պ. Ռօ իւր ամբաստանական ճառն սկսաւ՝ ցաւ յայտնելով որ Պ. Ֆէրտինան տը Լէսէբսի պէս պատկառելի ծերունւոյ մը և նշանաւոր անձնաւորութեան մը դատապարտումը պահանջելու տխուր հարկին մէջ կը գտնուի։

Բանամայի ընկերութիւնն ի սկզբանէ սովորութիւն ըրաւ թուանշաններ խեղաթիւրել և հասարակութիւնը խաբել։ Ճարտարապետաց և աշխարհագրաց Համաժողովը մէկ միլիառ 200 միլիոն պէտք է ըսած էր։ Պ. տը Լէսէբս ժողովուրդը քաջալերելու համար 400 միլիոնով կրնամ շինել ըսաւ, և երբ Ա. հանդանակութիւնն ի դերեւ ելաւ, 300 միլիոնն ալ բաւ է ըսաւ։ Այս Ա. հանդանակութեան անյաջողութիւնը Պ. տը Լէսէբսի աչքը բանալու էր։ Ընդհակառակն, Պ. Լէվի Քրէմիէօի խօսքը մտիկ ըրաւ, որ ըսաւ թէ ամեն բան կը յաջողի եթէ սեղանաւորներուն և լրագիրներուն բարա կերցնէք, և ի մասնաւորի 800,000 ֆր. տաք Պ. Էմիլ տը Ժիռառտէնի, ազդեցիկ խմբագրապետին, որ քանի մը լրագրերու կ'իշխէր Փարիզի և գաւառաց մէջ։ Պ. տը Լէսէբս նաեւ Բանամայի Լրագիրը հիմնեց, որ [illegible] Լրագիրն անուանեցաւ։

Ուրիշ սուտ մ'ալ այն է որ կը ծանուցանէր թէ Հէրսան տունը 650 միլիոնի ճեղքել յանձն առած է Բանամայի պարանոցը, մինչ այն տուն այսպիսի բացարձակ յանձնառութեան տակ չէր մտած, այլ հետզհետէ փորած հողին համար դրամ պիտի ընդունէր։

1889ին, Պ. տը Լէսէբս կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրելով պարգեւաւոր փոխառութեան, սուտ տեղեկութիւններ տուաւ։ 471 միլիոնի բան շինած ենք ի Բանամա ըսաւ, մինչ 175 միլիոնի միայն բան շինուած էր։

Ընկերութիւնը գիտէր թէ հարթ յատակի վրայ (Սուէզի պէս) ջրանց մը գլուխ ելնելիք բան չէր, և թէ իւր իսկ ճարտարապետք աւելի քան մէկ միլիառ ֆր.ի ծախք կը գուշակէին և 15—20 տարիէն առաջ չի լմնար կ'ըսէին, մինչ Պ. տը Լէսէբս կը հաւատացնէր թէ 1888ին ջրանցը պիտի լմնար հարթ յատակի վրայ, և մինչեւ իսկ բացման հանդէսի նախապատրաստութիւններ կը ծանուցանէր։

Ժողովուրդը խաբելու համար ամեն միջոցներու կը դիմէր։ Բարձր դասուն վրայ ազդելու համար, Ռըվիւ տէ տէօ Մօնտի մէջ հրատարակելի մէկ յօդուածի 20,000 ֆր. կը վճարէր, և իւր լրագրով և վարձուած ուրիշ լրագրերով հասարակ ժողովրդեան կլլեցնել կուտար իւր ստայօդ խոստումները։

Ընկերութիւնն աշխատութիւնները չդադրեցնելու և չսնանկանալու համար ծանր պայմաններով 30 միլիոն փոխ կ'առնուր երկու Պանքաներէ և նոյն միջոցին երեք միլիոն մէկ սեղանաւորի, հինգ միլիոն ուրիշ սեղանաւորի կը բաշխէր՝ անոնց լռութիւնը գնելու եւ բարձր ազդեցութիւններ կաշառելու համար։

Հասարակութենէն խնդրուած դրամը կանխաւ մսխուած էր։ 1888 Դեկտեմբերի վերջին ճիգէն ետքն, որ ի դերեւ ելաւ, Ընկերութիւնը մեռաւ, և 1889 Փետր.ին հաշուեյարդարութիւն որոշուեցաւ։ Աղէտին մեծութիւնն ա՛յն ատեն աչքի զարկաւ։ Ընկերութեան սնտուկին մէջ միայն մէկ ու կէս միլիոն ֆր. գտնուեցաւ։ Դրամի վերածելի գոյքն 165 միլիոնէ աւելի չէր արժեր։ Հասարակութիւնն իւր խնայութիւններէն մէկ միլիառ 400 միլիոն տուած էր։ Միայն 695 միլիոն ֆր.ի շինութիւն կատարուած, իսկ 600 միլիոնն օդն ելած էր։ Ահա Պ. տը Լէսէբսի գործը։

(Սրտայուզութիւն ունկնդրաց մէջ։)

Այս կորուսեալ 600 միլիոնէն 250 միլիոնն իբրեւ տոկոս ետ տրուեցաւ հասարակութեան։ Իսկ 350 միլիոնն անկարգօրէն մսխուեցաւ, հիմնադիրներու, խմբակի անդամներու, արտօնութիւն ծախողներու տրուելով։ Ընկերութեան վարչութիւնը կուլ տուաւ 85 միլիոն ի Բանամա և 15 միլիոն ի Փարիզ։ Պարանոցին մէջ շքեղ բնակարաններ կառուցուեցան գլխաւոր պաշտօնէից համար, որոց շուրջ կը յածէր պաշտօնատարներու և աւելորդ մարդերու բանակ մը։

Ա. պայմանագիր Հէրսան 30,000 ֆր.ի փոխարինութիւն մը կ'ընդունի պայմանադրութեան խզումէն ետքն և խորհրդականի վճարեալ պաշտօնն Ընկերութեան մէջ։ Տինկլէր ճարտարապետը Ֆրանսա կը դառնայ 100,000 ֆր.ի փոխարինութեամբ և 30,000 ֆր.ի տարեկան թոշակով։ 600 հազար կը մսխուի Պ. տը Լէսէբսի և իւր որդւոյն գաւառները պտըտելուն համար։ 300 հազար կը վատնուի «Բանամայի Լրագրին» համար, որոյ խմբագրութեան ծախքը մեծ չէր սակայն, քանի որ ուրիշ լրագիրներէն ընդօրինակուած հատուածներէ կը բաղկանար ըստ մեծի մասին։ Բանամա երթալու համար 200,000 ֆր. կը ծախսուի։ Վերջին տարւոյ մէջ, վարչային ծախքերը տարեկան 400,000 ֆր. կ'աւելնան։ Ի Բանամա Ընկերութիւնն ունէր 100,000 ֆր. տարեկանով շինութեանց տնօրէն մը, և ուրիշ երկու պաշտօնեայներ՝ 70,000 և 62,000 ֆր. տարեկանով, և 2,115,000 ֆր. կը վճարուէր մնացեալ 115 պաշտօնէից։ Ասոնք գործին հսկողներն են, իսկ փոքր պաշտօնեայներուն տարեկան 5 միլիոն կը տրուէր։

Պ. Ռօ ապա կը նշանակէ պայմանագիրներուն վճարեալ ահագին գումարներն որք արդէն յիշուեցան։ Բայց կ'ապշի կը մնայ Պ. Էյֆէլի հաշւոյն առջեւ, որ կարծես գուշակելով թէ շատ չանցած Ընկերութիւնը պիտի սընանկանայ, գործին դէպ ի վերջերն ուզեց պայմանադրութեան մտնել, և միլիոններ գրպանեց, առանց մեծ գործ մը կատարելու։ Իւր հակառակորդները լռեցնելու համար, Էյֆէլ անոնց շահ հանեց և Թիւի տնօրէնին և Պ. տը Ռէյնաքի ազդեցութիւնն իւր կողմ՝ շահեցաւ միլիոններով։ Բայց նոյն իսկ Պ. տը Ռէյնաքի դէմ խաղ մը խաղաց, երբ պեղումներու և հանումներու արտօնութիւնն ուրիշ ընկերութեան մը յանձնեց։ Այս առաւօտուրէն Պ. տը Ռէյնաք իւր «փոքրիկ միջնորդչէքն» ուզեց։ —Շահ չըրի, խեղճ գնովը տուի, պատասխանեց Պ. Էյֆէլ։— 15 օր ետքը Ռէյնաք իմացաւ որ Պ. Էյֆէլ այս գործէն ալ 20 % շահեր է։ (Ծիծաղներ։ —Ըստ առածին թէ «Գողը գողէն գողացաւ...») Վերջապէս, Պ. Էյֆէլ Ընկերութենէն ընդունած 73 միլիոնէն 33 միլիոն շահեցաւ, յորմէ 5 միլիոն միջնորդչէք տուաւ, և հաշուեյարդարին դիտողութեանց վերջ տալու համար, երեք միլիոն եւս դարձուց Ընկերութեան ու անդորրագիր առաւ. բայց խարդախեալ տումարներով հաշիւ ցուցած ըլլալուն համար, անդորրագրին արժէք չունի, և մնացեալ միլիոնք իւր գրպանը մնացին, թէեւ ինք 15 միլիոնէն աւելի չշահեցայ կ'ըսէ։

Պ. Ռօ կը մանրամասնէ փոխառութեանց հանման համար 100 միլիոնի ծախքն, յորմէ 36 միլիոնը սեղանաւորական խմբակներուն գնաց, 20 միլիոնը նորէն սեղանաւորներուն՝ իբրեւ միջնորդչէք, 20 միլիոնը լրագրաց, 5 միլիոնը տպագրութեանց։ Պ. Լէվի Քրէմիէօ, Պ. տը Ռէյնաք և Պ. Հիւկօ Օպէրնտէօրֆէր երեք հրեայներն յանուն լրագրաց և խորհրդարանական մարդոց առնուած գումարներուն մէկ մասն եւս իրենց կոկորդն անցուցին, իբրեւ լրագրական մարդիկ ներկայանալով իրենք եւս (Ծիծաղներ)։ «Այսչափ մսխումներու վրայ ընաւ տեղեկութիւն տուի՞ք ձեր բաժնետէրներուն։— Ամենեւին։»

* *

Բայց Բանամայի ջրանցն իրօք գլուխ ելնելի՞ք բան մ'է։

Այս հարցման Պ. Ռօ պատասխան մը կուտայ որ յոյժ կարեւոր է արդի հանգամանաց մէջ։

Հաշուեյարդար Պ. Մոնչիքուռ ճարտարապետներու խումբ մը ղրկած էր Բանամա։ Անոնք յետ քննութեան եզրակացուցին թէ 900 միլիոն ֆր. և ութ տարի պէտք է ջրանցն աւարտելու, և այս՝ պայմանաւ որ Բանամայի Ընկերութիւնը նոր Ընկերութեան մը յանձնէ իւր շինուածանիւթերը, գործիքն և արժէքաւոր գոյքերն։ Այս պայմանաց մէջ իսկ, Բանամայի ջրանցը տարեկան 60 միլիոն ֆր.ի հասոյթ պիտի բերէ, և այն ալ բանիլ սկսելէն 12 տարի ետքն. ա՛յն ատեն միայն 60 միլիոնի պիտի հասնին հասոյթք։ Մէկ միլիառ 400 միլիոն արդէն ծախք եղեր են, 900 միլիոն ալ պէտք են, գումար երկու միլիառ 300 միլիոն էր, և ասոր փոխարէն տարեկան 60 միլիոն հասոյթ միայն։ Եթէ տոկոս սեպէք, 100ին 3էն ալ պակաս կուգայ։ Ահա Պ. տը Լէսէբսի գործը։

Պ. Ռօ ապա կը հաստատէ թէ ժամանցումով ([illegible]) դասին արժէքը կորած չի կրնար համարուիլ գոնէ վերջին պարգեւաւոր փոխառութեան գործողութեանց համար, որոց կատարումէն մինչեւ առաջին դատական քննութեան բացումն՝ երեք տարուան օրինական պայմանաժամը չէ անցած։

* *

Յետոյ, ամփոփելով իւր ճառը, Պ. Ռօ հաստատեց իւր կրկին ամբաստանութիւնները, խարդախութեան և վստահութեան դեղծման։

Պ. Ֆէրտինան տը Լէսէբս և Շարլ տը Լէսէբս, Պ. Քոթիւ և Պ. Մարիուս Ֆոնթան խարդախութիւն ի գործ դրած են, երեւակայական դէպքի մը—Բանամայի ջրանցին աւարտման—ժողովուրդն հաւատացնելու համար կարգ մը խաբէական հնարքներ ի գործ դնելով և մեծաքանակ գումարներ ընդունելով։ Այս հնարքներու կարգէն են իրենց հանած յայտագիրք, լրագիրք, խմբակներու կազմութիւն՝ մեծամեծ վարձատրութեամբք, գաւառային պտոյտք, գաղտնի աջակցութեանց ստացում, անխոստովանելի նպատակաւ տրուած միլիոններ։

«Առարկեն պիտի թէ ջրանցն անպատճառ լմննալու պէտք էր, նոր զոհողութեամբք ազատելով արդէն գործածուած մէկ միլիառ ֆրանքը։ Բայց այս մէկ միլիառն ալ նոյն տեսակ խաբէական հնարքներով կորզեր էին հասարակութենէն։ Նաեւ պիտի ըսեն թէ այս միջնորդչէքներ, լրագրական այս ծայրայեղ ծախքեր ժամանակիս բարուց մէջ մտած բաներ են։ Բայց ո՛չ մէկ յոռի սովորութիւն օրէնքին ուժը կրնայ կոտրել։

Իսկ Պ. Էյֆէլ խարդախութեան յանցանքը գործած է՝ պահելով գումարներ զորս խաբէական հնարքներով ձեռք ձգած էր։

Վստահութեան դեղծում գործած են այս մարդիկ՝ անխոստովանելի նպատակներու գործածելով այն դրամներ որք իրենց տրուած էին ջրանցն ի գլուխ հանելու համար։ Այս կարգին կը վերաբերին տարապայման տարեթոշակներ, միջնորդչէքներ, ուղեւորութեան ծախքեր, շինութեանց գիներն իրականէն աւելի ցուցնելու հնարքներ, սեղանաւորներու և ուրիշներու տրուած կարգ մը ապօրէն գումարներ, եւլն։

Պ. Շ. տը Լէսէբս ինքն իսկ խոստովանեցաւ թէ երկու միլիոն ֆր. տուած էր Պ. Օպէրնտէօրֆէրի՝ անոր ազդեցութիւնը գնելու համար Սակարանի մէջ և անոր հակառակութեան առաջքն առնլու համար։ Ստայօդ կերպիւ յանուն լրագրութեան արձանագրուած են սեղանաւորներու տրուած գումարներ, որպէս զի ձայն չհանեն, բան մը որ Վարչական Խորհրդոյ խորհրդոց ընթացքը կը ցուցնէ։ 375,000 ֆր. տրուած էր հանրային շինութեանց նախարար Պ. Պայհոյի՝ անոր խիղճը գնելու։

Պ. Պառպու, փաստաբան.—Պ. Շարլ տը Լէսէբս ըսաւ թէ այս գումար բռնի կորզուած էր իրմէ։

Պ. Ռօ.—Այո՛, Պ. Շարլ ըսաւ թէ այս գումար ինծմէ առնուեցաւ ինչպէս անտառի մը մէջ աւազակը մարդուն ժամացոյցը կ'առնու։ Բայց ասիկա ըսողը Պ. Շարլ է, ուրիշ ապացոյց չկայ, և ես ներկայ պարագայիս մէջ իր խօսքին հաւատ չեմ ընծայեր։ Վարչական Խորհրդոյ անդամք գէշ գործ մ'ըրած ըլլալնին ա՛յնքան լաւ գիտէին որ այսպիսի գումար մը վճարած ըլլալնին երբեք չխոստովանեցան իրենց բաժնետարց ժողովոյն։

Գալով վստահութեան գեղծման զոր Պ. Էյֆէլ գործեց, քաղաքային եղանակաւ կատարուած կարգադրութեամբք վստահութեան գեղծման յանցանքը չի մաքրուիր։ Պ. Էյֆէլ 18 միլիոն ստացած է շինուածանիւթ յանձնելու համար զոր չէ յանձնած։ Այս պարագայիս մէջ, ինք Ընկերութեան ներկայացուցիչն էր, որ խաբեց Ընկերութիւնը։

Պ. Էյֆէլ վստահութեան գեղծում գործեց նաեւ ուրիշ կերպով մը.—Պարանոցին մէջ աշխատող ընկերութեան մը յանձնեց այն գործիքներ զորս Բանամայի Ընկերութիւնն ունէր պարանոցին մէջ, և զորս փոխ տուած էր Պ. Էյֆէլի, ո՛չ թէ ծախած։ Պ. Էյֆէլ այս գործեաց անունը փոխեց։ Գետինը պեղելու և բան հանելու սահմանուած գործիքներ էին անոնք. Պ. Էյֆէլ «արուեստական մեքենայներու» փոխարկեց զանոնք, ինք զանոնք բերած եղաւ, և այսպէս Ընկերութեան հաշւոյն անցուց յետոյ։ Ասիկա ի՞նչ դարձաւ գիտէ՞ք.—Մարդ մը ձի մը կը վարձէ եւ յետոյ ձիուն տիրոջ կը ծախէ զայն՝ մազը ներկելով։ (Ծիծաղներ։)

Իւր վերջաբանին մէջ, ընդհանուր դատախազն հերքեց այն կարծիք թէ քանի որ ամբաստանեալք ամեն՝ բան ջրանցը շինելու նպատակաւ ըրած են՝ յանցաւոր չեն։—Բայց ըստ օրինի, ի՞նչ փոյթ որ դրամներն իրենց [illegible] չեն անցուցեր։ Բաւ է որ ՄՍԽԱԾ ԵՆ։ Ձեզ աւանդուած դրամը մսխելու իրաւունք չունիք։ Երբ հինգ միլիոն կուտան Պ. տը Ռէյնաքի, չորս միլիոն Պ. Օպէրնտէօրֆէրի, և հաշուոց մէջ կը կեղծեն այս դրամոց տրուիլը, վստահութեան դեղծում կը գործեն։ Կ'ըսուի թէ հաւատքով գործեցին։ Բայց ի՞նչպէս միտքերնէն ելած էին Սուէզի դըժուարութիւնք։ Չէ՞ մի որ Սուէզի ջրանցն ալ աղէտով մը կը վերջանար՝ եթէ եգիպտական կառավարութեան մեծ նպաստը չըլլար, եթէ չնչին վարձատրութեամբ Ֆէլլահներ աշխատած չըլլային պեղումներուն։ Չէ՞ին գիտեր որ ի Բանամա այս դժուարութիւնք չկենալէն զատ, կլիմայի և հողի դժուարութիւնք բազմապատիկ աւելի էին։ Մի՛ միայն Լէսէբսի անուան փառքին համար կ'արժէ՞ր այսքան անձերեւ վտանգի մատնել բաժնետարց դրամը։ ([illegible]) Եւ դո՞ւք ի՞նչ բերիք գործին։ Ձեր մէջ միլիոնատէրներ կան և ամենքդ ալ հարուստ ընտանիքներու կը պատկանիք։ Ձեր գրպանէն քանի՞ բարա տուիք Բանամայի ջրանցին շինութեան համար։ Ոչ ինչ։ Այո՛, մեծ վստահութիւն ունէիք գործին վրայ, բայց ուրիշներու դրամը գործածելու պայմանաւ միայն։ (Ծափահարութիւններ։)

Արդարութիւնն հաւասար է մեծին ու փոքրին համար։ Հանգուցեալ ընդհանուր դատախազ Ռոնժա այնպիսի դատի մը մէջ ըսած է.

«Իբրեւ խարդախ կը դատապարտէք 5—10 սանթիմի տպագրեալ թերթ մը ծախող դժբախտ մարդն, երբ սուտ դէպք մը կը ծանուցանէ աչքի զարնող տիտղոսով մը։ Կարելի՞ է նուազ խստութեամբ դատել զանոնք որ՝ միլիոններ իրենց քաշելու համար՝ ի գործ կը դնեն ամեն հնարքներ, ամեն մեքենայութիւններ, զորս կրնայ ստեղծել դրամ գործածողներուն բեղուն միտքը։

«Եւ երբ պատժապարտ խարդաւանանքով իրենց շուրջ աւերումներ կը սփռեն և անհամար աղէտներ կը պատճառեն ու հանրային վարկը կը խախտեն, յոկ դրամական տուգանքով ըստ բաւականին պատժուած կրնա՞ն համարուիլ։ Արդարութիւնը չի՞ պահանջեր միթէ որ աւելի խիստ պատժոյ մը ենթարկին։»

Տեա՛րք, ահա՛ այս ազդեցիկ խօսքերուն հովանւոյն տակ մտած՝ և ես կը պահանջեմ օրինական խստութեան գործադրումն ամբաստանելոց դէմ։

* *

ՊԱՇՏՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ՃԱՌ Պ. ՊԱՌՊՈՒԻ, ՓԱՍՏԱԲԱՆԻՆ Պ. ՇԱՐԼ ՏԸ ԼԷՍԷԲՍԻ

Եթէ ընդհանուր դատախազ Պ. Ռօյի ճառն իրողութեամբք և թուանշաններով միայն լցուած դատական պաշտօնագրի մը չորութիւնը ցուցուց, գըլխաւոր ամբաստանելոյն պաշտպան Պ. Պառպուի ճառը գրական և իմաստասիրական արտադրութեան մը բոլոր հրապոյրն ունեցաւ, և իւր սրտաշարժ շեշտերով, որով պատմական մեծ դատի մը կերպարան տուաւ գործին, ուրի՛շ կերպ յաջողութիւն մը գտաւ ունկնդրաց քով, որք աւելի ծափահարեցին պաշտպանողական ճառը քան ամբաստանողականը։

Պ. Պառպու նախ դիտել կուտայ թէ ընդհանուր դատախազն ամբաստանելոց անպարկեշտ մարդիկ ըլլալը չհաստատելէն զատ, խոստովանած իսկ է թէ անոնց անցեալն անարատ է։ Իրենք պարկեշտ մարդիկ լինելէն զատ, անոնց հաշուետումարներն ալ կանոնաւոր վիճակի մէջ գտած են երկու հաշուեքննիչք և մէկ հաշուեյարդար։

Եթէ ուրիշներու դրամը չուայլող Պ. Ֆէրտինան և Պ. Շարլ տը Լէսէբս 50 միլիոն ֆր. իրենց քսակէն չեն դրած գործին մէջ, պատճառն է որ այն դրամը չունէին իրենք։ Պ. Շարլ տը Լէսէբս 350—395 հազար ֆր.ի փոքր կալուածի մը տէր է։ Ներկայացուցած թուղթերս կը ցուցնեն թէ Պ. Ֆէրտինան տը Լէսէբս 1,678,617 ֆր. դրած է գործին մէջ, և ի վերջոյ 308,000 ֆր.ի վնաս մը կրած է Բանամայէն։

«Այս դատ Բանամայի առնելիքօրներուն վնաս միայն պիտի պատճառէ։ Եթէ միայն դրամական դատ մը բացուէր, ինչ և է։ Բայց պատժական դատ մը բացուելով, և ջրանցին պեղումն իբրեւ անկարելի գործ մը հռչակուելով առաջի ատենի, բաժնետարց ամեն յոյսը կը փճանայ, և գործն իսկ մահացու հարուած մը կ'ընդունի։

«Բաժնետէրք շատ լաւ գիտեն որ պատկառելի ծերունին Լէսէպս իրենց դրամով չհարստացաւ, թէ զիրենք կողոպտելու ետեւէ չեղաւ։ Եթէ բաժնետէրք այնպիսի գէշ գաղափարներ ունենային Պ. տը Լէսէբսի վրայ, 1888 Դեկտ.ի աղետալի երբը Բանամայի 400,000 առնելիքօրներուն մէջ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (57)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Է. ԼԻՏԷՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ
ԳԵՂԱՆԻՆ ԷՆԲԵՌԻԱ

ԻԷ

ՋՐՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պարահանդէսին մէջ երեւնալէ առաջ, ուր իր երկարատեւ բացակայութիւն կըրնար տարօրինակ երեւիլ, Զիթելլա նորէն հագաւ իր պոհեմուհիի հագուստը։ Անհամբեր էր իր վրայէն հանելու այն ծպտազգեստը զոր Պարթոլոմէօ պատրաստած էր իր հաշւոյն։

Այս միջոցին, Էնբեռիա կը շարունակէր իր վրայ ուշադրութիւն դարձնել և իր շուրջ դժգոհութեան մրմունջներ յարուցանել։ Իր յանդգնութիւնն այն աստիճանին հասած էր որ ամեն մարդ սկսած էր փնտռել տանտիրուհին՝ այս տարօրինակ ընթացքին բացատրութիւնն առնելու համար։

Արդէն այս էր Էնբեռիային ալ ուզածը։ Չկրնալով գտնել Զիթելլան որ հարցափորձէ զայն և տղայութեանը վրայ անոր հետ խօսի, կուզէր ստիպել զայն որ երեւան ելնէ և միջամտէ, որպէսզի առանձնակի հետը խօսելու առիթը ներկայանայ։

Բիւ-տը-Ֆէռ, հակառակ իր յանդգնութեան, նեղութիւն կը զգար։ Իր մեղսակցուհիին խօլ վարմունքը մտատանջութիւն կուտար իրեն, վասնզի դիւրութեամբ կը գուշակէր թէ ցփուհին այնպիսի չափով մը պիտի յարուցանէր որ իր վրայ ուշադրութիւն դարձնել տալով, կրնար աղիտաբեր ըլլալ իրեն։ Ուստի կը մտածէր յայտնել իր ընկերուհիին՝ գէշ դարձուածքը զոր իրերը կ'առնէին, երբ ծերունիի մը ուղղած վերջին նախատինքով, Էնբեռիա չափն անցուց։

Անմիջապէս, քսան սպառնալից ձայներ հարցապնդեցին կաղ սատանան։

Բիւ-տը-Ֆէռ չէր գիտեր ի՛նչ պատասխան տալ։ Իր յանդգնութիւն անհետացած էր։

Այս պահուս Զիթելլան ներս կը մտնէր։ Լսած էր ցփուհիին նախատական խօսքերը, և իր զայրոյթ կայծակի պէս պայթեցաւ։

Բազմաթիւ բազուկներ բարձրացած էին արդէն՝ կախարդուհիին և իր ընկերոջը դիմակներն հանելու համար։ Բայց, մանկամարդ աղջիկը, բազմութիւնը ճեղքելով, գոչեց.

—Կեցէ՛ք, պարոննե՛ր, ինծի կ'իյնայ այդ կնոջ դիմակն հանել, իսկ ծառայներուն՝ զայն վռնտել։

Եւ շարժումը խօսքին միացնելով, սաստկապէս խլեց հանեց ցփուհիին դիմակը, այս թշնամանքէն գերծ մնալու ժամանակ չտալով անոր։

—Էնբեռիա՜, գոչեցին զարմացումով շատ մը երիտասարդներ որք կը ճանչնային զայն։

Այս անունը լսելով բոլոր կիներն ալ հեռացան զզուանքով։

Զիթելլային ըրածն այնքան շուտ կատարուած էր որ ցփուհին պահ մը քարացած մնացեր էր։ Բայց անմիջապէս գտաւ իր բոլոր յանդգնութիւնն ու կորովը։ Քաշեց իր դաշոյնը գօտիէն և ուզեց մանկամարդ աղջկան վրայ խոյանալ։ Բայց անմիջապէս զինաթափ եղաւ։

—Չեմ գիտեր, պարոններ, ըսաւ Զիթելլա բարձր արժանապատւութեան շեշտով մը, թէ ի՛նչպէս այս կին տունս մտած է, ձեր կիներուն ու ձեր քոյրերուն մէջ. ներողութիւն կը խնդրեմ այս կեղտին համար։ Մնաց որ իսկոյն արդարութիւն ի գործ պիտի դրուի։

Մանկամարդ աղջիկն իր առանձնասենեակը վազեց, բացաւ հաղորդակցութեան դուռն և շնչասպառ ու գահավիժօրէն նետուեցաւ այն սենեակն ուր կը գտնուէին տ'Օրքան և Պարթոլոմէօ ի մէջ՝ Մարսէլի առջեւ։

—Բարեկամս, գոչեց առանց նայելու, առանց տեսնելու, Էնբեռիան հոս է. քիչ մը առաջ նախատեց հրաւիրեալներէս մին։

Մարսէլ և տ'Օրքա ապշանքէ սարսռացին և առաջինը դուրս ելաւ աղջկանը ետեւէն։

—Օ՛ն, գոչեց տիրական ձայնով, օ՛ն, ծառայնե՛ր, վռնտեցէք այդ լկտածը...

Էնբեռիա տեղէն չշարժեցաւ։ Իր օձային ակնարկ սեւեռեց Զիթելլային վրայ և բազմութեան վրայ յղեց արհամարհանքի արտայայտութեամբ, որ զայրացուց դերակոմսը։

—Վռնտեցէ՛ք այս կինը խարազանի հարուածներով, խարազանի՛ հարուածներով...

Էնբեռիա տժգունեցաւ այս նոր և արիւնալից նախատինքէն։ Աչքերը վայրագ արտայայտութիւն մը առին։

—Պառնել դերակոմս, գոչեց, գիտե՞ս թէ ո՛վ է այն կինը զոր դուն վռնտել կուզես խարազանի հարուածներով։ Քու տարփուհիիդ քո՛յրն է։

Ներկայք ապշած մնացին։

—Աստուա՜ծ իմ, ի՞նչ կ'ըսէ, բացագանչեց Զիթելլա՝ ճակատը զայրոյթէ շառագունած։

—Կ'ըսեմ թէ դուն Ներան ես, Լէօնս տը Վարանտէզ Մարքիզին աղջիկը, և թէ քու հայրդ իմս ալ է։

—Ե՛ս, ե՛ս, այս կնոջ քո՞յրը, ո՛հ, կը խնդրեմ, մրմնջեց մանկամարդ աղջիկը Մարսէլի քով սեղմուելով։

—Այո, դուն իմ քոյրս ես, յարեց Էնբեռիա շուրթերը փրփրալից, և ես Ռոսթան կոմսին տարփուհին եմ։

—Անամօ՛թ, ըսաւ Մարսէլ խուլ ձայնով։

—Օ՛հ, մենք արժանի ենք իրարու, շարունակեց ցփուհին հեգնօրէն խնդալով. և նոյն իսկ քենէ աւելի արժէք ունիմ, կեղծաւոր չեմ։

Հրաւիրեալները լուռ կը մնային, եւ շատ մը չար կամ տխուր սիրտերու մէջ այս գրպարտութիւն կասկածի թոյնը կը հեղուր։

Զիթելլա դեղեւեց այս գձուձ թշնամանքին տակ։

Մարսէլ կատաղութենէն կը դողդղար։

Քանի մը կիներ արդէն կը ծիծաղէին իրենց հովահարներուն ետին։

Էնբեռիա հասկցաւ թէ հաստատ կըռուանի վրայ էր և թէ իր վրիժառութիւն կը սկսէր։ Փոխանակ հեռանալու, քայլ մը յառաջացաւ, յետոյ շարունակեց հեգնոտ ձայնով.

—Լա՛ւ ուրեմն, սիրելի քոյր, չե՞ս համբուրեր զիս...

Մարսէլ ա՛լ չկրցաւ իր բարկութիւնը զսպել։

—Թշուառակա՛ն, գոչեց բռնելով Էնբեռիային ուսերէն, ծռէ՛ր իջիր, ծռէ՛ր և ներումն խնդրէ...

Եւ ստիպեց զայն որ խոնարհի Զիթելլային առջեւ։

—Պարոններ, յարեց, այս կինը արդարութեան կը պատկանի. բայց, ամենէն առաջ պէտք է մաքրեմ այս անմեղ աղջկան այն գձուձ նախատինքէն զոր կրեց իմ պատճառովս։ Իմ և անոր պատիւը կը ցուցնեն ինծ իմ պարտքս։

Դերակոմսին ձայնն հանդիսաւոր էր եւ տիրական։ Խորին լռութիւն կը տիրէր սրահին մէջ։ Հետաքրքրաշարժ յայտնութեան մը կը սպասուէր։

Էնբեռիա գամուած կը մնար Մարսէլի ջլաձիգ սեղմումին տակ։

—Պարոններ, յարեց երիտասարդը, ձեզ ըսելիքս ճշմարտութիւնն է, երբեք չեմ ստած։ Ես տ'Ակիլէա կոմսն եմ։ Գրեթէ տասը տարի առաջ որդեգրեցի այս աղջիկը որ լքուած էր Մարսիլիոյ նաւահանգիստին մօտ։ Պատւոյս վրայ, իր սուրբ մօր յիշատակին վրայ կը հաստատեմ որ անիկա հրեշտակի պէս մաքուր է...

Երիկ մարդիկ և կանայք խոնարհեցան Զիթելլայի առջեւ։ Ամենքն ալ համոզուած էին, հակառակ այն նախանձին զոր յարուցած էր յաճախ ամեն բանի մէջ իր ունեցած գերազանցութիւնը, վասնզի դերակոմսին ուղղամտութիւնն և պատիւը միշտ զերծ մնացած էին ամեն արատէ։ Միշտ մեծ յարգ տածած էին անոր նկատմամբ։ Գիտէին որ արհամարհոտ էր ան, սկեպտիկ կը կարծէին, բայց չկար մէկը որ ի պահանջել յարկին իր պատիւն անոր չի վըստահէր ի պահ։

—Ջի տարակուսեցաք իմ խօսքիս վրայ, յարեց դերակոմսն յուզումով. ամենէդ ալ շնորհակալ եմ, թէ՛ իմ և թէ անոր կողմէ։

Երիկմարդոց ձեռուըները Մարսէլին կարկառեցան։ Կիները կը շրջապատէին Զիթելլան։

—Բայց, շարունակեց երիտասարդը, պէտք չէ որ երբ ասկից դուրս ելնէք ո և է կասկած մնայ ձեր սիրտին մէջ։

Բողոքի մրմունջ մը բարձրացաւ։

—Ըսի ձեզ թէ ինչ բրի մանկուհին, որբուհին։ Պիտի ըսեմ թէ ինչ կուզեմ ընել մանկամարդ աղջիկը։

Զիթելլա մտիկ կ'ընէր, անշարժ, սըրտատրոփ, Մարսէլին քով սեղմուած, որ կը լսէր անոր սիրտին սաստիկ բաբախումները։

(Շարունակելի)

գայրոյթ յառաջ կը բերէր, և ա՛յն ատեն դատ կը բացուէր: Բանն այնպէս չեղաւ: Երեք տարի շարունակ, անձնիշխանորները գործին ճար մը գտնել յուսացին, Ջրանցքին ի գլուխ հանել աշխատեցան: Կառավարութեան և ազդեցիկ սեղանաւորներուն դիմեցին, բայց իրենց մտիկ ընող չեղաւ: Այն ատեն վհատեցան, սիրտերնին դառնացաւ, և պատրաստ ճարակ եղան քաղաքական գործիչներուն, որք խնդիր հանել կ'ուզէին՝ ատելութեան և զրպարտութեան սովորական զէնքերով զինեալ:

«Բանամայի վարիչներուն դէմ առաջին գանգատն 1890ին տեղի ունեցաւ, ընդ ամենայն չորս բողոքարկուներու Երեսփ. Ժողովոյ դիմելովը···

«Բանամայի Ջրանցքին գաղափարը նոր չէ: 1520ին, կը խորհուէր նաւեր անցունել երկու Ամերիկաները բաժնող բարակ պարանոցէն: 1804ին հռչակաւոր գիտնական Հումպոլտ այցելեց պարանոցն, և ի դարձին յԵւրոպա, իւր մտածմունքն հաղորդեց առ Կէօթէ: Երկուքն ալ յաճախ խորհեցան այս մասին, զի երկուքն ալ կը պատկանէին գերազանց մարդոց այն ցեղին որոց իմացականութիւնը կը յածի բարձր գագաթներու վրայ, ուստից մարդկութեան ապագայն կը դիտուի և կը գուշակուի:

«Կէօթէ գրեց. — Այս գործ (Բանամայի պարանոցին ճեղքումը) վերապահեալ է ապագային ձեռներէց մեծ ոգւոյ մը: Մեքսիկայի ծովախորշին և Հարաւային Խաղաղականի միջեւ այս ծովային հաղորդակցութիւն անհրաժեշտ է ու պիտի հաստատուի: Կը սիրէի ապրիլ և այն գործին կատարումը տեսնել, բայց ոչ՛ պիտի չըլլամ այն ատեն, ինչպէս և չպիտի հասնիմ Սուէզի պարանոցին ճեղքումը տեսնելու: Կ'արժէր որ մարդ կէս դար աւելի ապրէր, այս երկու հսկայ գործոց կատարումը վայելելու համար:»

«Նոյն գաղափարը կենդանացուց 1879ին ամեն երկրաց ճարտարագէտներու Համաժողովն, որ գործադրութիւն յանձնեց առ Գ. Ֆերտինան տը Լէսէբս: Այսպէս փառաւոր սկզբնաւորութիւն մ'ունեցաւ հսկայ ձեռնարկութիւնն, և կը հաւատամ որ երբ Բանաման փորուի և Ջրանցքը բացուի՝ ֆրանսական կամ օտար ձեռքերով, մասամբ աւելի պիտի կանգնուի Գ. Ֆերտինան տը Լէսէբսի արձանն և պատուանդանին վրայ պիտի արձանագրուի 1879ի Համաժողովոյն ժամանակակից գիտնականաց անունը: Տեսակ մը ազնիւ յանդգնութիւն ալ այս չէ՞ր, եւ յանդգնութեան նպատակն իրարմէ 3,000 փարսախ հեռաւորութեամբ բաժնուած ժողովուրդներ միացնել էր, Բնութեան մէկ գործը սրբագրելով: Դուք երա՞զ, եղջերուաքա՞ղ կ'ըսէք այս բաներուն, ամեն մեծագործութեանց որք անմիջական յաջողութեամբ չեն պսակուած: Բայց չէ՞ մի որ մարդկութիւնն այսպիսի երազներով, այսպիսի հաւատքներով կ'ապրի, որք զմարդ իւրն իրմէն վեր կը բարձրացնեն եւ անոր տեսութենէն կը սքօղեն ճշմարիտ ոյժն անպարտելի թշնամւոյն որ Բնութիւն կը կոչուի, և որ երբեմն այնքան սուղ կը ծախէ իւր վրայ տարուած յաղթանակներն:»

(Երէկոր [illegible] և Կեցցէ՛ներ [illegible]:)

ՆԱԽԱԳԱՀ. — Շատ այդ էք լռութեամբ սքանչանալով, ինչպէս մեք դատաւորքս ալ անանկ կ'ընենք:

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն կիրակի օրը Նիւլպէնկեանց բնակարանն երթալով ի Գատըգիւղ, հանգուցեալ Սարգիս էֆէնտիի մահուան առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեց Նորա այրւոյն ընտանեաց ու զաւակներուն և իր հայրական օրհնութիւնները ձօնեց:

Սամաթիոյ Աղքատախնամ ընկերութիւնն երկրորդ անգամ ըլլալով 1000 օխա ածուխ գնած և բաշխած է երից թաղից կարօտեալներուն:

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ հետեւեալ բարեգութ Տեարց 1892 տարւոյ նուէրներն.

Վեցերորդ ցուցակին գումարը, ընթացիկ դրամ 49,666, Տիգրան Գարակէօզեան 1080, Նշան Գազանճեան 1080, Մանուկ Սմբատեան 864, Ս. և Մ. Չալըքճեան 648, Մանուէլ և Յովհաննէս Ալալեմեան 432, Նազարէթ և Մինաս Մուրատեան 250, Մանուկ Ասլանեան 216, Ռուբէն եւ Գառնիկ Սէմէրճեան 216, Պետրոս Գարակէօզեան 108: Համագումար 54,560 ղրշ:

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի
Ատենապետ Վ. Ատենադպիր
Ա. ԽՈՐԱՍԱՆՃԵԱՆ Բ. Կ. ԽԻԹԱՆԴՈՂԼՈՒԵԱՆ

Այրի տիկին Նիւլպէնկեան և իր զաւակունք իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամեն անոնց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՍԱՐԳԻՍ ԷՖԷՆՏԻ ՆԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքն արտայայտեցին:

Կը խնդրենք մեր բոլոր թղթակիցներէն ու աշխատակիցներէն որ հրատարակութեան համար ղրկուած յօդուածներն ու նամակները թղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանական դիւրութեան համար:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Արղընի գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Ապտիւլկանի փաշա, կառավարիչ Քէնղըրիի:

Քէնղըրիի կառավարիչ անուանեցաւ Ապտիւրէհման փաշա, կառավարիչ Շէհըր Զօրի:

Շէհըր Զօրի կառավարիչ անուանեցաւ Արիֆի փաշա, կառավարիչ Արղընիի:

Երկէբիի կառավարիչ անուանեցաւ Հրֆզի փաշա, կառավարիչ Կէօրիւճէի, և իրեն յաջորդեց Էմին պէյ, կառավարիչ Երկէբիի:

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Ադրիանուպոլսոյ Եվքաֆի հաշուակալ Շեվքը էֆէնտիի:

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ զինուորական հանգստեան թօշակի սնտուկին առաջին քարտուղար Ալի Նավէր էֆէնտիի և Ռիզէյի վաճառական Մուսթաֆա էֆէնտիի:

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Գօսօվայի նահանգին կալուածական տուրքերու տնօրէն Հասան Րիզա էֆէնտիի, Ադրիանուպոլսոյ մարդահամարի տնօրէն Սալիհ Բահժի էֆէնտիի, Նիկոմիդիոյ Եվքաֆի տնօրէն Մահմուտ Նէթիմ պէյի եւ Պրուսայի պանդուխտներու հիւանդանոցին առաջին բժիշկ Սալախիս էֆէնտիի:

Սալիսէի աստիճան՝ Հեռագրական եւ Թղթատարական վերատեսչութեան դիւանապետի օգնական Սապրի էֆէնտիի, Եվքաֆի նախարարութեան հաշուեկից ճիւղին պաշտօնէից արձանագրիչ Ֆուատ պէյի, Ելմտական նախարարութեան ոչխարի տրոց քարտուղար Հաճի Հիւսնի էֆէնտիի եւ կալուածական տրոց ճիւղին քարտուղարներէն Աճէմ պէյի:

Խամիսէի աստիճան՝ Կարնոյ կուսակալութեան թարգման Ալեան պէյի:

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ելմտական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան կեդրոնական ճիւղին տնօրէն Զիյա պէյի:

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Արքունի փօղերանոցին հաշուակալ Մուզաֆֆեր պէյի և Ելմտական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան կեդրոնական ճիւղին փոխ-տնօրէն Ապտիւրրահման էֆէնտիի:

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Պրիւսէլի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ կայս. թիկնապահ հարիւրապետ Րաիֆ պէյի:

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Գալալի քարանթինայի բժիշկ Սոտիեան էֆէնտիի եւ Պրուսայի դեղագործներէն Գրիգորիս էֆէնտիի:

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ատալձի վաճառականներէն Թէօտորաքի էֆէնտիի:

Ի ՀԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Սատրազամը, Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարը, Թնդանօթարանի Վսեմ. վերատեսուչն և Ելմտական Վսեմ. Նախարարն երեկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները:

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ Ս. Պատրիարքը երեկ իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Հռոմ, (*) Լէոն ԺԳ. Պապին եպիսկոպոսութեան յիսնամեայ յոբելեանի հանդէսին ներկայ գտնուելու: Այս առթիւ երեկ առաւօտ հանդիսաւոր արարողութիւնք կատարուեցան Սաքըզ-Աղաճի պատրիարքական եկեղեցւոյն մէջ ուր համախմբուած էին Հայ Հռոմէականաց եկեղեցական դասն ու երեւելիք:

Նախ եւ առաջ վարդապետ մը կարդաց Տ. Ազարեան Պատրիարքին մէկ գիրը որով կը ծանուցանէր իր մեկնումն: Յետոյ, Պատրիարքարանի գործակատար Տ. Աչճեան վարդապետ աղօթքներ արտասանեց ու բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց և արեւշատութեան Վեհ. Սուլթանին, որոց ձայնակցեցաւ ժողովուրդն ամէններով:

Յետ կրօնական արարողութեանց, Տ. Ազարեան Պատրիարք և բոլոր ներկայք Պատրիարքարանի դահլիճն երթալով՝ Վեհ. Սուլթանին մատուցանելի երախտագիտական ուղերձ մը ստորագրեցին: Նոյնպէս շնորհաւորական ուղերձ մը ստորագրուեցաւ, Պապին ուղղելու:

Վեհ. Սուլթանին կողմէ Հռոմայ Քահանայապետին նուիրեալ ադամանդազարդ ընծայատուփն, եպարքոսական կնքով կնքուած ճոխ գոհարատուփի մը մէջ, ի տես դրուած էր դահլիճին մէջ: Նոյնպէս ի տես դրուած էին Պատրիարքարանին կողմէ Պապին ուղղեալ ձեռագործ նուէրները զորս պատրաստած էին Անարատ Յղութեան մայրապետանոցին քոյրերը:

Տ. Ազարեան Պատրիարք միջօրէին յետոյ Բ. Դուռն երթալով, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մատոյց երախտագիտական ուղերձը, խնդրելով որ հաճի մատուցանել զայն յոտս կայսերական գահոյից, և խորին շնորհակալութիւն յայտնելով, ուղղակի Լոյտի Պէրէնիչէ շոգենաւը գնաց որ երեկ իրիկուն մեկնեցաւ ի Բրինտիզի:

ՀԱՅՑ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է դրամական պարգեւ մը շնորհել իտալական բարեգործական ընկերութեան:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարին հրաւիրանօք՝ Առեւտրական ու Պորսայի տնօրէն Իսմայիլ Հագգը պէյ երեկ նոյն պաշտօնատունը գնաց և Պորսայի վերաբերեալ գործոց վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ:

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայուած է պատրաստել նաեւ վիճակագրութիւնն այն անձանց, որք գիտութիւն մը, արուեստ մը կամ լեզու մը ուսած, կամ գիրք և տետրակ թարգմանած ու հեղինակած և կամ արհեստական գիւտ մը ըրած են: Այդ կարգի անձինք պարտին ցոյց տալ վիճակագրութեան դիւանին՝ իրենց եկած վարժարանին վկայագիրն՝ եթէ մասնաւոր անձէ մը ուսած են, ձեռնհաս երեք ծանօթ մասնագէտներու կողմէ տրուած վկայագիր մը, եթէ գիրք մը ու տետրակ մը թարգմանած կամ հեղինակած են, անոնցմէ մէկ օրինակ հանդերձ տրուած պաշտօնական արտօնագրով և եթէ արհեստական գիւտ մը ըրած են՝ հնարիչի արտօնագրի բնագիրն և կամ անոր վաւերացեալ մէկ պատճէնը:

ԿՐԷՏԷԻ կուսակալի փոխանորդ Վսեմ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա, որ մէկ քանի օր հիւանդացած էր, բոլորովին ապաքինած է:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ. — Ելմտական նախարարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է կալուածական տուրքերը փութով գանձելու համար և այդ միջոցներու գործադրութիւնը յանձնած է ելմտական քննիչ Եադուպ էֆէնտիի, որ երէկ թղթատարական Ա. շրջանակն երթալով հարկ եղած հրահանգները տուաւ: Քաղաքապետութիւնը հարկ եղած հրամանները տուած է որոց որ անկ է գանձելու համար կալուածական գիւղէլ տուրքերը:

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ. — Նախարարաց Խորհուրդն իւր չորեքշաբթի օրուան նստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեց ի Կ. Պոլիս հաստատելի Արուեստահանդէսին նկատմամբ և որոշեց ձեռնհաս պաշտօնատուներէն բացատրութիւններ առնուլ այդ խնդրոյ վերաբերեալ ինչ ինչ կէտերու վրայ: Առ այդ տրուելիք պատասխաններուն վրայ, Նախարարաց Խորհուրդը կրկին անգամ խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ:

Այդ Արուեստահանդէս պիտի հաստատուի ի Շիշլի, Իզզէթ փաշա Չիֆթլի՛կի անուն տեղը:

ՁՄՐԱՆ ԱՒԵՐՆԵՐԸ. — Միայն Պոլիսն ու շրջակայները չեն որ պատած են ձիւնի հաստ անթափանց խաւով և ցրտաշունչ մթնոլորտով մը: Գաւառներն ալ նմանօրինակ կացութեան մէջ կը գտնուին, եւ գուցէ քիչ մը աւելի գէշ: Մուտանիայէն կը գրեն թէ — այս անգամ ոչ թէ երկաթուղիին վրայ — մեծ աւերներ յառաջ եկած են ի կէմլէկէ փչող սաստիկ հովերուն և տեղացող առատ ձիւներուն հետեւանօք: Ֆիլիտար գիւղին մէջ գրեթէ 7000 ձիթենիներ տապաստ ինկեր են: Ձիւնը սոսկալի առատութեամբ տեղացեր է Ֆիլիտար, Քուրչուլը, Միրեպօլու և Պերկօս գիւղերուն մէջ և երկուքուկէս կանգուն բարձրութեան հասեր է: Բնականաբար հաղորդակցութեան ուղիներն անհետ կ'ըլլան ձիւնին այդ տարապայման թանձրութեան տակ, անանկ որ Արմուտլու գիւղը զրկուեր է հացէ և վառելանիւթէ, բայց Մուտանիայի կառավարչութեան ու մասնաւորներու շնորհով խեղճ գեղացիք նպաստներ կ'ընդունին: Պաքալքեօյ գիւղն ալ նոյն անձկութեան մատնուեր է, բայց նպաստներ ղրկուեր են Սկիւտարէն և Գատըգիւղէն: Գաւառներէն ընդունուած լրագիրներն ու թղթակցութիւնները կը խօսին ժամանակէ մը ի վեր տիրող ձմրան անսովոր խստութեան վրայ և կը յայտնեն նիւթական եւ մարդու աւերները: Գրեթէ նոյն են ամենուրեք տեղի ունեցած աւերները: Կամուրջներ կը խորտակուին, գետեր կը յորդին ու կողողեն գիւղեր, տուներ կը փլչին, արտեր ու տնկարաններ կը փճանան:

Ի Կէլիպօլու անհնարին ցուրտ կը տիրէ, ձիւն, ձիւն, միշտ ձիւն: Հոն կենթադրուի թէ ձմեռը պիտի շարունակէ իր խստութիւնը, ապացոյց արօրներու (Թոյգուշու) անցքը, որ բարեգուշակ չէ:

Գիւղերուն հետ հաղորդակցութիւնք խզուեր են: Տեղւոյն կառավարիչը վառելափայտ և ածուխ մթերած ըլլալով հիմակ տեղացի աղքատները կ'օգտուին: Հելլենական Կռափիս շոգենաւը որ Թայգանէն գարի բեռցած Ճիպրալթար կ'երթար, խորտակուեր է Ինճիբուռնուի հրուանդանին մօտ: Ջուր կառնէ և յոյս չկայ զայն ազատելու:

Ատաբազարի մէջ ձիւնին առատութենէն ժողովուրդը չէ կարող իր տուներէն դուրս ելնել և խանութները գոց են: Հաղորդակցութիւնք եւս դադրած ըլլալով, ժողովուրդը դժուարութեանց մատնուած է:

Զմիւռնիոյ մէջ ծերունի մը սառած է: Ծագած փոթորիկներէն Գուչ Ատասի ձկնորսի նաւակ մը, տասնէ աւելի մակոյկներ և երկու մաւունաներ ցամաք իյնալով խորտակուեր են: Մակուկավարներէ մէկ քանին վիրաւորուեր են:

Սէլանիկի մէջ եւս սաստիկ ձմեռ կ'ընէ և բուռն փոթորիկներ ծագած են: Շաբաթէ մը ի վեր Կ. Պոլսէն շոգենաւ գնացած չէ անդ: Երկաթուղւոյ կառախումբերն ալ հինգ-վեց օրէ ի վեր չեն կրցած ճամբայ ելնել: Հելլենական շոգենաւ մը ընկղմեր է, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր: Ձիւնին առատութենէն երթեւեկութիւնք դադրած են:

ԸՆԿՂՄԵԱԼ «Լութֆիյէ» շոգենաւին ընկղման պարագայները քննելու համար կազմեալ զինուորական առժամեայ ատեանն այսօր արկածի վայրն երթալով տեղւոյն վրայ քննութիւններ պիտի կատարէ:

ՄԻՏԻԼԼԻԻ հելլենական փոխ-հիւպատոս կարգուած է Պ. Ջօյօճի և Գանտիայի՝ Պ. Վացիֆա: Բ. Դուռը վաւերացուցած է անոնց պաշտօնը:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Վսեմ. Րըտվան փաշա երեկ Բերայի մէջ պտոյտ մը կատարեց և Թէքէ Պաշըի ու շրջակայից փողոցները պէտք եղածին պէս մաքրուած չտեսնելով անմիջական հրամաններ տուաւ զայնս մաքրելու համար:

ՇՈՒԷՏԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր պաշտօնական հացկերոյթ մը պիտի տրուի որուն հրաւիրուած են նախարարք ոմանք, օսմ. բարձրաստիճան պաշտօնատարք և դեսպանական մարմինը:

ՌԷԺԻԻ դէտերը Խասգիւղի մէջ տուն մը կոխելով 68 քաշէթ փախստեայ ծխախոտ գտեր ու գրաւեր են:

ԳԱՅԼ. — «Քոնսթանթինուբոլիս» կը պատմէ թէ ի Գատըգիւղ Գուրպաղըլը Տէրէ մէկ քանի գայլեր հացագործի մը ու ամբավաճառի մը վրայ յարձակելով, զանոնք ձիերով մէկտեղ բզկտեր են:

ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՒՆ. — Սկիւտարի Սէլամսըզ թաղին մէջ Մարտիրոս անուն մարդ մը, կ'ըսէ «Սապահ», կարգ մը պարզամիտ անձեր խաբած և ստակ շորթած ըլլալով, տեղւոյն ոստիկանութիւնն իմացեր և խնդիրն հաստատելով այդ մարդը ղրկեր է Սկիւտարի կառավարչութեան: Քննութեանց արդիւնքը պարունակող թուղթերն անկից ղրկուեր են Դատական նախարարութեան:

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Նախընթաց իրիկուն ի Բերա Հասան անուն պարսիկ մը Մէհմէտ անուն մարդու մը հետ կռուի բռնուելով, այս վերջնոյն գլխուն դաւազանի հարուած մը տուաւ և փախաւ, սակայն քիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ:

—Միխիքօ անուն շրջուն փերեզակ մը անցեալ գիշեր Եէտի-Գուլէէն անցած պահուն, անծանօթ չարագործ մը վրան յարձակելով դաշոյնով վիրաւորեց: Միխիքօ հիւանդանոց տարուեցաւ դարմանուելու համար:

—Երէկ, Սիրքէճիի առջեւ, Ֆոսքոլօ Մանկօ ընկերութեան շոգենաւէ մը մաւունայի մը մէջ երկաթ փոխադրուելու պահուն մեքենային մէկ կտորը կոտրելով երկաթները շոգենաւին ու մաւունային մէջ ինկան: Մաւունային տէրը՝ Սալիհ՝ ոտքէն ու գլխէն վիրաւորուեցաւ, իսկ շոգենաւին վրայ գտնուող Սպիրօ անուն մարդ մը ձեռքերէն:

—Կիրակի իրիկուն ի Սուլու Գուլէ պարիսպին քարերէն երկու խոշոր քարեր գլորելով տակը գտնուած գնչուի մը տանը վրայ ինկան և տանիքն ու մէկ սենեակը փլցուցին: Նոյն պահուն տան մէջ ոչ ոք գտնուելով մարդու կորուստ չպատահեցաւ:

—Նախընթաց օր ի Պէյքօզ Իպրահիմ էֆէնտի անուն հարիւրապետ մը որսորդութիւն ըրած ատեն, հրացանը ծառէն կախելու վրայ էր հանգստանալու համար, երբ հրացանը պայթելով Իպրահիմ էֆէնտի թեւէն վիրաւորուեցաւ և անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցաւ:

—Առջի օր ի Գասըմփաշա Ատալէ անուն մանկամարդ կին մը իւր տան ջրհորին մէջ ինկաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ:

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի օր, կը պատմէ «Մոնիդէօն», Իզմիր, Քէմէրալթը չուկային մէջ, Թուրք վաճառական մը՝ Մօրալը Հաճի Հիւսէին էֆէնտի իր դրամարկղը բանալով ապշած կը մնայ. սարսռազդեցիկ դատարկութիւն մը կը տիրէր հոն. Հարիւր յիսուն հազար օսմ. ոսկիի ըղձագրգիռ գումար մը անյայտացեր էր: Քանի մը օր առաջ Թուրք վաճառական մը՝ Խարալամպոս Եռաննու անունով կը վարձէ յիշեալ վաճառականին քովի խանութը: Վարձուորը ցորեկները շատ քիչ կ'աշխատէր, իսկ գիշերները նախանձելի գործունէութիւն մը ցոյց կու տար. լայն ծակ մը կը փորէր երկու խանութներն իրարմէ զատող պատին մէջ, ճիշդ դրամարկղին ետեւէն: Երեքշաբթի գիշեր Խարալամպոս կ'այցելէ իր դրացիին խանութն, ու դրամարկղը կոտրելով կը վերցունէ յիշեալ խոշոր գումարը: Գողութիւնը քսան և չորս ժամ ետքը միայն երեւան կ'ելնէ: Գողը, անբացատրելի խորամանկութեամբ մը, ձեռք չէ դպցուցեր 40,000 ոսկւոյ պանք-տոմսի գումարի մը որ կը գտնուէր նոյն դրամարկղին մէջ:

Գողութիւնը կատարուելու եղանակէն կը գուշակուի թէ հեղինակը այն պարսիկն ըլլալու է որ, երկու տարի առաջ, կողոպտած էր Իզմիրի վաճառականներէն Բէշտիմալճըօղլու եղբարց դրամարկղը:

Իզմիրի ոստիկանութիւնը սկսած է փնտռել դրամարկղերու այս հռչակաւոր խորտակիչը, որ կը յուսացուի թէ քիչ ատենէն ձեռք անցնի:

Գ. ՔԱՅԼԱՐՏ. — Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան նախագահ Գ. Վինսընդ Քայլարտ անցեալ ուրբաթ օր Բարիզէն Վիէննա ուղեւորեր է, Հանրային պարտուց վերաբերեալ քանի մը գործերու կարգադրութեան համար: Գ. Քայլարտ երեկ իրիկուն պիտի մեկնէր իւր կնոջ հետ Վիէննայէն մայրաքաղաքս գալու համար:

Կը հաւաստեն թէ Գ. Քայլարտի վերադարձէն անմիջապէս յետոյ պիտի կարգադրուի Րումէլիի երկաթուղւոյ պարտատոմսից կարեւոր խնդիրը:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ֆասուլեաճեան խումբը վերջապէս կը յաջողի ներկայացում մը կազմակերպել ի Բերա: Նոր Թատրոնի հրկիզումէն ի վեր, Թէփէ-Պաշըի ու Վէրտի թատրոններն այնքան դիւրամատչելի չեն ներկայանար, իրենց սուղ վարձքերուն պատճառաւ, և այս՝ քիչ դժուարութիւն չէ թատերապետի մը դէմ, մանաւանդ երբ հասարակութեան տրամադրութիւնն իմանալու համար առաջին ներկայացում մը պիտի տայ:

Այս փորձը պիտի ընէ Ֆասուլեաճեան էֆէնտին յառաջիկայ կիրակի ցերեկ ի Վէրտի, ուր պիտի ներկայացունէ, հայերէն լեզուաւ, Մոլիէռի Երեւակայական Հիւանդը, և երկու զաւեշտներ՝ [illegible] ու Խենթերու Բժիշկը: Բերայի ազգայիններն անշուշտ պիտի ուզեն տեսնել վաղեմի թատերապետն Արկանի դերին մէջ, յորում այնքա՛ն գնահատուեցաւ ի Գատըգիւղ: Թուանէթի դերը պիտի կատարէ դարձեալ Օր. Փնար որ առաջին անգամէն այնքան համակրանք շահեցաւ արդէն: Մոռցուած չէ այդ մանկամարդ դերասանուհւոյն [illegible] որ իր դատերական կեանքի առաջին օրերու նշանակելի հմայքն ու պատրանքն եղաւ միանգամայն: Ֆասուլեաճեան էֆէնտի աւելի եւս մարզած է իր միւս դերասաններն ու դերասանուհիները:

Թատրոնին գները համեստ են, ներկայացմանը պէս: Հարկ չկայ ըսելու թէ «Գ. Սինանեանի նուագածուաց խումբը միջնարարներու միջոցին օրքեսթրի ընտիր հատուածներ պիտի նուագէ»:

Տոմսակներու վաճառման համար հետեւեալ տեղերը ցոյց կը տրուին.

Տոմսակները այսօրուընէ սկսեալ կը վաճառուին Չաքմաքճըլար եօգուշը Գ. Գալէնցի գրատունը. — Պահճէ գաբու գրավաճառ Զարեհ Թորոսեանի խանութը. — Ջրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ աղայից խանութները. — Համիտիյէ ճատտէսի սափրիչ Գ. Վիչէնի խանութը. — Գում Գաբու Պատրիարքարանի անկիւնը ծխավաճառ Արթին աղայի խանութը, եւ ներկայացման օրը, Թատրոնի կիշէն:

Իսկ Բերայի մէջ . . . : Լա՛ւ կ'ըլլար եթէ Շիրակ Ճանըրու խանութներէն մին ալ ցոյց տրուէր, ներկայացման օրէն առաջ տոմսակ գնել ուզողներուն համար:

⁂

Կը հաղորդեն մեզ նաեւ որ Ֆասուլեաճեան էֆէնտիի թուրքերէն դերասանական խումբը վաղը գիշեր (չորեքշաբթի) ընտանեկան ներկայացում մը պիտի տայ ի Պոլիս, Շահզատէ Պաշըի օսմանեան թատրոնին մէջ: Ներկայացուելիք խաղն է [illegible] կամ [illegible], բարոյալից թատերգութիւնն որուն պիտի յաջորդեն ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը և երգ մը: Սոյն երեկոյթը կազմակերպուած է ի նպաստ խումբին կատակերգակ Գ. Աբչակի որ կը յուսայ թէ հարկ եղած քաջալերութիւնը չպիտի զլացուի իրեն:

⁂

Քանի որ թատրոններու վրայ կը խօսինք, չհետաքրքրութենէ զուրկ չըլլար հաղորդել թէ Գ. Փլոտիւս, Բերայի ծանօթ վաղեմի թատերապետը Վէրտիի վարձակալներուն հետ պայմանագիր կնքած է, Մեծ Պահոց միջոցին շարք մը ներկայացումներ տալու համար: Գ. Տէրէմս, բարիզեան համակրելի թէնօրը և Օր. Վիօլէ մաս կը կազմեն ֆրանսական նոր խումբին որ քիչ ատենէն մայրաքաղաքս կը հասնի:

Հրատարակուեցաւ ՍՐԲՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ ԳԱԼՖԱՅԵԱՆԻ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ ի Գրիգոր Մարգարեանէ, մայրապետին լուսանկար պատկերովը: Գիրքին հասոյթովը շիրիմ մը պիտի կանգնուի բարեյիշատակ կնոջ գերեզմանին վրայ: Այս նպատակ գրքին մին է որ ամեն մարդ գնէ սոյն գրքոյկէն: Կեդրոնատեղին է Զարդարեան գրատունը, կը գտնուի նաեւ ամեն գրավաճառաց քով: Որբանոցին կնիքը չկրող օրինակներն անվաւեր են: Գին 5 ղրուշ: 393 11—20

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ, 26 Յնվր. — Հելլէն կառավարութեան յուզած խնդիրը Պուլկարիոյ կրթական օրէնքին վրայ՝ կարգադրեցաւ վերջապէս պուլկար կառավարութեան նոր տնօրինութեամբ: Յունաստան՝ առարկութիւն կ'ընէր նոր օրէնքին Արեւելեան Րումէլիի մէջ գործադրման դէմ, յենլով 1879ի կանոնաց և պայմանաց վրայ: Պուլկարիա որոշեց որ կրթական օրէնքն անփոփոխ մնայ Պուլկարիոյ մէջ, և կրթական նախարար Գ. Ժիվքօվ հրամայեց որ Պալքանոց հիւսիսային կողմն յունաբնակ շրջանակներու մէջ նոր օրէնքն ի գործ դրուի տարւոյս Սեպտ. 1էն անդին: Տեղւոյս յոյն ժողովուրդն հասկցած է թէ Յունաստան իրաւունք չունի իշխանապետութեան հպատակ Յոյներու խառնուելու:

Պուրկասի մօտ Սոզոբոլիսի յոյն շրջանակին պաշտօնէութիւնը պատրաստակամութիւն յայտնեց նոր օրէնքն ընդունելու, որով դասատուք Պուլկարիոյ հպատակ պէտք է ըլլան, և նախակրթարանաց մէջ, որք այսուհետեւ Պետութեան ծախիւք պիտի պահուին, ուսմունք պուլկար լեզուաւ աւանդուին: Բայց յոյն հասարակութիւնը սիրաշահելու համար, Գ. Ժիվքօվ հրամայեց որ այս օրէնք նախակրթարանաց ստորնագոյն դասարանին մէջ սկսի գործադրուիլ, որով բովանդակ Պուլկարիոյ մէջ օրէնքին ամբողջական գործադրումը վեց տարի պիտի քաշէ: Այս օրէնքէն զերծ են Յունաց և այլոց միջնակարգ վարժարանք, թէեւ անոնց ալ դասատուք իշխանապետութեան հպատակ պէտք է ըլլան:

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 29. — Ծերակոյտի ձախակողմեան խմբակ մը պիտի խնդրէ դատական նախարարութենէն որ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Բանամայի դայթակղութիւնները ծանուցանող Գ. Տըլաէյ երեսփոխանին և Գ. Անտրիէօի բնակարանք խուզարկուին՝ Բանամայի գործին վերաբերեալ թուղթեր գտնելու համար որք դեռ կը ծածկուին:

—Ամբաստանիչ Ատեանն երեքշաբթի որոշում պիտի տայ Գ. Ռուվիէի և այլ նախարարաց և երեսփոխանաց գործին մէջ:

—Ծովային նիմացոյցի տեղեկաբեր Գ. Թոմսոն Երեսփ. Ժողովոյ մէջ ըսաւ թէ Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմի իտալեան նաւատորմէն աւելի զօրեղ է, և առանձինն Հիւսիսային նաւատորմն ալ թուով գրեթէ կը հաւասարի ամբողջ գերմանական նաւատորմին:

—Բանամայական նոր բանակռւոյ մը վրայ, Գ. Տէրուլէտ պիտի մենամարտի արմատական երեսփոխան և Լա Ժիւսթիս խմբագիր Գ. Փիշոնի հետ:

ՊԵՐԼԻՆ. — 20 ժամու տեւողութեամբ մեծ կրակ չուկային մէջ: Քանի մը միլիոնի կորուստ:

ՀԱՄԲՈՒՐԿ. — Ալթոնա, երեկ, նորէն երկու դէպք հնտախտի:

ՓԷՇԹ. — Պոգոտի ածխահանքերուն մէջ կազի բուռն պայթում: 200 բանուորք մնացին հոն, 19ը կորան:

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 19 Յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ½
3 » Փարիզի	22 72½

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	23 32
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	23 31
Սէս օրին	23 31½
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Միւն. Ա. Սէրի	55 ¼
» » Բ. »	31 ¼
» » Դ. »	23 31

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 12
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 36
Պանք տը Քօնս.	» »	4 33
Կօս. Նաւժ է վալէօր	» »	4 22
Րէժի	» »	15 36
Թրամուէյ	»	595
Րումէլիի Երկաթուղի	Ղր.	88 ¾
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		67

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԻՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 05
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 20
Իմբէրիալ	»	90 10
Բեշլիք	»	51 15
Րուպլ Թղթադրամ	»	8 88
Մէճ. արծաթ տարբ.	»	198 20
Մանր արծաթ	»	103 10
Մէթալիք	»	93 20
Թաափիլ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱՅ

ՓԱՐԻԶ, 30 Յունուար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 95
» » 4 ½ %	106 70
Օսմանեան փօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 42
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	458 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	428 75
Օսմանեան Երկաթուղի	87 62
» Րէժիի բաժնեթուղթ	358 75
Պանք Օթօման	573 75
Քրէտի Լիօնէ	753 75
Իտալական Ռանթ 5 %	91 15
Եգիպտական միացեալ	495
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 105
Օսմանիյէ Օսմանեան փօնսօլիտէ)	371 87

ԼՈՆՏՈՆ, 30

Անգլ. փօնսօլիտէ	98 ½
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 31
» » » Ա.	55 ¼
» » » Բ.	31 ¼
» » » Դ.	21 ¾
Օսմ. փոխառութիւն 1871	97
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	94
Պանք Օթօման	12 ½
Այտընի երկաթուղի	18
Գասապայի երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	98 ½
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 312

ՎԻԷՆՆԱ, 30

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 40
» Փարիզի	48 17
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	168 50
» Երկաթուղի	45

ՊԵՐԼԻՆ, 30

Օսմանեան Երկաթուղի	89
Օսմ. Րէժի	192
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 315
» Փարիզի »	80 85

(*) Թէեւ անցեալ հինգշաբթի օրուան համար ծանուցուած էր իր մեկնումն, ինչպէս հրատարակեցինք իսկ, բայց ի վերջոյ յետաձգուած էր երկուշաբթիին:

ՓԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 30

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96	77
Եգիպտական միացեալ	—	—
Օսմ. քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	21	42
Օսմ. երկաթուղի	87	50
Օսմ. Ռէժի	—	—
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	—	—
Բրիօրիթէ Թիւրք	—	—
Պանք Օթոման	574	06
Օսմանիյէ	—	—

ԱՅՎԱԶՈՎՍՔԻ

ՅԱՄԵՐԻԿԱ

ՊՕՍԹԸՆ, 10 յունուար

Կարի հաճոյք կ'ազդէ ազգակցի մը գրել մի անձնաւորութեան վրայ, որ իբր հռչակաւոր նկարիչ ծանօթ է քաղաքակիրթ աշխարհի ամէն կեդրոններուն. Այվազովսքի է այդ անձ, որ վերջապէս հասաւ ի Միացեալ-Նահանգս։

Յովհաննէս Այվազովսքի ծնած է 1817 ին հայ հօրէ և հայ մօրմէ ի Թէոդոսիա. իր 14 տարեկան հասակէն աշակերտած է հռչակաւոր ռուս վարպետներու՝ Փեթրպուրկի գեղարուեստից ճեմարանին մէջ, մինչ 19 տարեկան հասակն. յընթացս այդ հինգ տարիներու ցոյց տուած է իր տաղանդն և այն աստիճան նշանաւոր հանդիսացած է որ ռուս կառավարութեան ծախուք ղրկուած է յԻտալիա, գեղարուեստից աշխարհն, հոն եւս չորս տարի շարունակ ուսում առնելէ վերջ վերադարձած է Ռուսաստան և իր երիտասարդ հասակին մէջ Փեթրպուրկի Գեղարուեստից Ճեմարանին անդամ անուանուած է։

Երիտասարդն Այվազովսքի քանիցս ճամբորդած է, այցելելով Իտալիա, Գաղղիա և այլ երկիրներ, ուր պատուեցին զինք գնահատելով նորա եզական տաղանդն, եւ երբ վերջերս Փարիզէն կ'անցնէր, շքեղ ճաշ մը տրուեցաւ անոր, որպէս ծանօյց ժամանակին Ֆիկարօ։ Նիւ-Եորքի թերթեր կը գրեն իր վրայ ու պիտի գրեն տակաւին, երբ այցելէ Քոլոմպեան Արուեստահանդէսն որոյ բարեգէպ առիթը թելադրած է զնա այս մեծ ուղեւորութիւնը կատարելով այցելել Նոր աշխարհն, ի զնին կալ Նիակարայի ջրվէժին, տեսնել Շիքակոյի արուեստահանդէսն, յորում հրապարակ պիտի դրուին իւր պատկերներէն քանի որք կը յղուին ռուսական կառավարութեան ծախուք։ Ծերունի նկարիչը կայտառ երիտասարդի մը նման Նիակարան այցելելէ վերջ՝ դարձաւ Նիւ-Եորք և կը մնայ Պրօվէրթ Օթէլին, ուր օթեւանած է իր ազնիւ տիկնոջ հետ, մինչեւ մարտ ամսու պայմանաւ. ապա պիտի այցելէ Պօսթըն, Ֆիլատելֆիա, Վաշինկթըն և ապրիլէ վերջն ալ Շիքակօ պիտի անցնի։

Նիւ-Եորքի ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պլարովսքի և իր տիկինը փայլուն ընդունելութիւն մը ըրին ի պատիւ իրենց երկրացի աշխարհահռչակ նկարչին. իրենց բնակարանին սրահները զարդարուած էին ամերիկեան նուրբ և ընտիր ճաշակաւ, և Շուալսի նուագախումբը կ'երգէր այդ օր. օրիորդաց շքեղ խումբ մը, սնդուսի վրայ բաց կապոյտ շրջազգեստով և թաւշեայ ուսացիկ (թեզանոց), սեղանին կը սպասաւորէին. Ներկայից մէջ կը տեսնուէին Օսմանեան հիւպատոս Պալթացի էֆէնտի և իր տիկինն, Հելլենական հիւպատոս Պ. Պոթասի, Աւստրիական հիւպատոս Պ. Ս. Ժ. Փալէչէկ, Իտալական հիւպատոս կոմս տը Բիվաս, և բազմաթիւ նկարիչներ. Այվազովսքի մեծ ընդունելութիւն գտած է ամէնուրեք. Երբ քանի մը տարի առաջ Իտալիոյ Ֆլորենցա քաղաքը կը գտնուէր, ամերիկուհիք խումբ մը կազմած կը սպասէին առ դրան հիւրանոցին յորում կը գտնուէր Այվազովսքի. և ներս մտած ժամանակը, պսակ մը դրին ի գլուխ մեծանուն նկարչին. Նոյն Ֆլորենցա քաղաքի գեղարուեստից ուսուցչական մարմինը գնահատելով Այվազովսքիի հազուագիւտ հանճարը, պատուեց զնա, դնելով նորա մեծ կենդանագիրն ի շարս մեծ նկարչաց Բիթթի պալատին մէջ (Բալաց Բիթթի)։

Այվազովսքիի 120 ծովանկարները կը զարդարեն ռուսական արքունիքն. կան նաեւ ուրիշ պալատներու մէջ. կայսերք պատուած են զնա շքանշաններով ու մետալներով, և գեղարուեստական ընկերութիւնք պատւոյ անդամ ընտրած են զինքը. դեռ երկու տարի առաջ Ֆրանսա պատուեց զնա՝ բարձրացնելով յաստիճան Պատուոյ Լէգէոնի հրամանատարութեան։

Ցարդ մնացեալ մեծարեալ այս նկարիչ խոնարհ է և համեստ. իր մեծ ճակտին վրայ սպիտակ հերք կը գիզուին ընդ պսակ արծաթափայլ և այդ փառաւոր ճակտի ետեւ կը գդլան առաւելք, կը սահին գետք, կը վիժին ջրվէժք, և ովկիանոս յեռանբերձ ալիք կը յուզուին, այո, այդ փառաւոր ճակտի ետեւ երեւակայութիւնք կ'իբլանեն և կ'երթան շօշափել կոյսն ընդ թիւով վարդի, մանուկն ի գիրկ մայրական և կ'զմայլի տեսնելով արեւմուտն ընդ ծովս կապուտակ, և ի՞նչ սքանչելագործ վրձին ի ձեռին կ'սկսի հրաշք իմն հեղուլ. տարածել կտաւի վրայ ծովեր ու փոթորիկներ և ծառեր ու ծովափներ, պարանգք և ծմակք, ձորեր ու լեռներ իբր հրաշակերտ բնութեան, որոց ի զնին իմացող մարդկութիւնն կ'ապշի և տարբեր վայրեր կ'երազէ [illegible]։

Ծերունին Այվազովսքի 75 տարեկան է այժմ. ունի ալեւոր հերք և հասակ, այլ կ'երեւի պայծառ ու կայտառ. իր հրաշանկար ձեռքը կը սահի կտաւին վրայ անդողդոջ, իր մտաց կորովը կը պահէ տակաւին կատարեալ զերթ Միքել Անճէլօ, որ 88 տարեկան հասակին մէջ դեռ կը նկարէր սքանչելիքներ՝ Հռոմի Ս. Պետրոս եկեղեցւոյն համար։ Այվազովսքի մեծ պիտի հանդիսանայ ի ցուցահանդէսն Քոլոմպեան, յորում վստահ ենք հանդիպիլ նմա և գրել ձեզ անտի։ Պ. Ա. Կ.

ԹԷ ԻՆՉՈ՞Ւ

ԵՍ ԱՄՈՒՐԻ ԵՄ ՄՆԱՑԵՐ

Ա.

Նշանածիս դիմագծերուն մանրամասն նկարագրութենէն ձեզի ի՞նչ շահ. բաւական է որ գեղեցիկ երեւցած էր աչքիս, և ես կը սիրէի զինքը։

Նշանուելէ առաջ—որ տարի մը տեւեց—մէկ անգամ միայն տեսած էինք զիրար եւ այնուհետեւ այլ եւս ուրիշ աղջիկ գոյութիւն չունէր ինձ համար աշխարհիս երեսը։ Իրաւ է որ այս մէկ տարուայ ժամանակամիջոցին մէջ շատեր անձնուիրաբար եկան ընծայել ինձ իրենց բարեկամութիւնը, զգացնելով ըրած ընտրութեանս անյարմարութիւնն ու նշանածիս և իւր ընտանեկան պարագայից այլ և այլ թերութիւնները, մինչեւ իսկ այնպիսի բարեխրատ անձինք գտնուեցան, որ առանց զիս կանխաւ ճանչցած ըլլալու, մի միայն իրենց մարդասիրական զգացումներէն մղեալ փութացին հաղորդել ինձ թէ՝ աղջիկս տգեղ էր, թէ երեսները կը շպարէր, թէ մազ ամենեւին չունէր, թէ ակռաներուն մեծագոյն մասը կեղծ էին, թէ երեսունը անցուկ էր, թէ հայրը օթեկ հացկեր կը կերցնէր խնայողութեան համար, մայրը առաւօտէ մինչ իրիկուն կը պլտէր, քոյրը շուկայի կար կը կարէր, մօրեղբայրը թոքախտէն մեռած էր, հօրեղբայրը սնանկացած, տուներնին ներկուած չէր, դրացիններնին կռուարար էր, փողոցնին նեղ էր, եւն. եւն։

Եւ որովհետեւ ես կը սիրէի, այս բոլորը չարախօսութիւն համարելով չէի գիտնար իսկ պատասխանել. մի միայն հարցում մ'ունէի ամենուն աղջկանը բարոյականին մասին. և արդար ըլլալու համար պարտիմ խոստովանիլ թէ ո՛չ ոք, ո՛չ ոք այնչափ չարախօսներէն չէր համարձակեր բառ մը ըսել, որ կասկած հրաւիրէր նշանածիս բարոյականին վրայ։

* *

Նշանտուքին մօտ, օր մը աներս—կամ աներցուս, ինչպէս որ կ'ուզէք—խօսակցութեան մէջ ըսաւ որ «ժամանակաւ որբ տղայ մը առած էր իր տունը և գթալով խեղճութեանը վրայ, մինչեւ քանի հինգ տարեկան հասակը պահած էր զայն, սակայն յետոյ նկատելով որ չափահաս աղջիկներուն մէջ օտար տղայ մը պահել անյարմար էր, և մանաւանդ թէ ան աս ալ այլ ընդ այլոյ խօսքեր յերիւրել սկսած էին իրենց նկատմամբ՝ որպէս թէ աղջիկը այդ ընկեցիկ տղուն պիտի տար, մինչդեռ իրենց մտքէն իսկ այնպիսի բան մը չէր անցներ—խոհեմութեան համար ասկից երեք տարի առաջ ճամբայ տուած էր տղուն, զգուշացնելով միանգամայն իր ընտանիքը այլ եւս տուն չառնել այդ տղան, և բամբասանաց տեղի չը տալ։

Երեկոյին երբ տուն վերադարձանք, արդէն սատանան ներսիդիս մտած էր եւ հազարումէկ կասկածներ իրարու կը յաջորդէին նշանածիս և այդ ընկեցիկ տղուն յարաբերութեանց նկատմամբ, սակայն ինչպէս որ ըսի, կը սիրէի, և չէի ուզեր հաւատալ որ նշանածս այնչափ ստորնանայ, ընկեցիկ տղու մը տան սպասաւորի մը հետ սիրահարելու աստիճան. մանաւանդ որ տարիէ մը ի վեր իրենց նկատմամբ ականջս հասած գրպարտութեանց մէջ չը կար բառ մը որ այս կէտը շօշափէր։ Երկա՜ր մտատանջութիւններէ վերջ՝ վճռեցի, և նշանածիս անմեղութիւնը հաստատուած էր արդէն։

* *

Տասնըհինգ օր յետոյ աներոջս անուան տօնն է։ Գիշերուան ժամը երկուքէն վերջ հետզհետէ կը հասնին աներոջս տունը երկու սեռէ ճշմարիտ բարեկամներու ստուար խումբ մը, որք իրենց բնատուր բարեսրտութեամբ փութացած էին առանց հրաւէրի գալ և իրենց անկեղծ խնդակցութիւնը յայտնել այս բարեբաստ տարեդարձին առթիւ։ Արդարեւ օրինակելի բարեկամներ որք ուրիշ անձինք չէին եթէ ոչ նշանածիս և իր պարագայից նկատմամբ ինձ մօտ հազարաւոր գրպարտութիւն ընող բարեխրատները։

Աւելորդ է ըսել թէ այս հանդիպում շատ հաճելի բան մը չեղաւ, ոչ ինձ և ոչ ալ աներոջս բարեկամացը համար, սակայն ինչ ալ որ ըլլար պէտք էր յանել և չը խանգարել ոչ օրուան կարգն ու սարքը և ոչ ալ անկեղծ բարեկամութիւնները։

Մինչ այս մինչ այն և ահա ի լրումն ամենայնի կը հասնի քսան քսանըհինգ տարեկան տափակ երիտասարդ մը, որոյ տարտամ քալուածքն ու շոխի ձեւերը իսկոյն կը մատնեն իր առած կրթութեան և ընկերութեան մէջ ունեցած դիրքին աստիճանը։ Ո՞ր կողմը դառնայ, զո՞վ բարեւէ. առաջ ի՞նչ ըսէ. որո՞ւ երես նայի և այսպէս բոլորովին շուարած ի՞նչ ընելիքը, երբ սպասած կը կենար դրան մէջ, իսկոյն զոքանչս ելեկտրական զսպանակէ մը մղուածի նման կը ցատքէ տեղէն և անբացատրելի գուրգուրանքով մը—որ մայրական ըլլալէ տարբեր երեւոյթ մ'ունէր—կերթայ կը բռնէ երիտասարդին ձեռքերէն «եա՜վրում, տասնըութը տարի է ի վեր ձեռքս մեծցուցած եավրուս» գոչելով և կախ կարգաւ ներկայացնել մեզ. բարեկամները արդէն կը ճանչնային տղան։

Ո՞վ կրնար ըլլար արդեօք զոքանչիս այսչափ գորովանօք փարած երիտասարդը, արդեօք կորուսեալ զաւակի մը վրա՞յ էր խօսքը, արդե՞օք մերձաւոր ազգական մ'էր զոքանչիս «եավրուն», վերջապէս անկարող դարձած էի այս հանելուկը լուծել և աչս աներոջս անկեղծ բարեկամներէն մէկը ականջս ի վար կը փսփսայ «կը ճանչնա՞ս, այս տղան իրենց տունը կը պահէր կելար, աղջիկը ասոր տալու շատ ճանձ ըրին, թէ պիր տիւրլիւ չ'առաւ մանչը։»

Քարացած մնացած էի տեղս. չանթ մը ասկէ աւելի ազդու չէր կրնար ըլլար. ա՜յս տղուն. այս խեղճ ու կրակի՞ն համար այսչափ տրամադրութիւն ցուցնեն նշանածս տալու, ըսել է թէ այս տղան ինձմէ նախամեծար էր աներոջս տունը. ըսել է թէ պարզապէս զիս խաբած էին «երկու տարի առաջ տունէն վռնտեցինք» ըսելով. ըսել է թէ այս տղան սիրելու չափ ստորին արարածներ են եղեր նշանածիս պարագաները և աւելի ծանրակշիռ «ըսել է թէ»ներ արտասանելու դեռ չէի կրնար ներել լեզուիս։

Սակայն որչափ ալ կատղէի. որչափ ալ բորբոքէի, իրողութիւնը բացայայտ էր և զոքանչիս այս տարօրինակ գուրգուրանքներուն մեկնութիւն մը տալ անկարելի։ Եւ ինչ որ աւելի ցաւալին էր, նշանածիս պարագաները դեռ իրենց բարեկամներն ու թշնամիներն որոշելու չափ դատողութիւն չունենալով. այնպիսի անձանց հետ յարաբերութեան մէջ էին որոց ամբողջ ճիգը ուրիշ բան չէր եթէ ոչ այլ եւ այլ չար խրատներով ու դարձուածքներով անուանարկել զիրենք ու արգելք դառնալ աղջիկներուն ամուսնութեանը։

Եւ այսպիսի անձանց հետ ազգական պիտի ըլլայի ես։

* *

Հակառակ ըրած գերմարդկային ճիգերուս, կ'երեւի թէ անուան գիշերը ներքին յուզումս մատնած եմ եղեր, որովհետեւ վաղայաջորդ օրը զոքանչս փութացած եկած էր մեզի, թէ՛ այն գիշերուան յուզմանս պատճառն իմանալու, և թէ նշանտուութեան արարողութիւնը փութացնելու համար։

Եւ զոքանչս այս հակասական ընթացքը թող չզարմացնէ զձեզ, որովհետեւ «թէվէքէլլի»ութեան դիմակին տակ ծածկուած, ամեն աններելի միջոցներով իր չար կամքը տեղը կը տանէր և երբ տեսնէր որ ամէն կողմէն կը պախարակուէր ու դիտողութիւնները կը ծանրանային, միամիտ դէմքով մը կը գոչէր, «քա իմ խասուրիս մի մնաք, օտքերնիտ պագնեմ, ես թէվէքելլի եմ. խելքս բանի չի հասնիր», որպէս թէ թէվէքելլի ըլլալը իրաւունք տուած ըլլար իրեն հազար գռեհկութիւններով ամբողջ տարի մը աշխատելէ վերջ հազիւ հազ ձեռք անցուցած փեսին դէմ, մարդ ըսուելու անարժան հակառակորդ մը յարուցանել և աղջկանը ապագայն հիմն ի վար տապալել։

Կարծեմ դիւրին է երեւակայել ինձ նըման դիւրագրգիռ երիտասարդի մը, այսպիսի թէվէքելլի (1) կնոջ մը հանդէպ բռնելիք ընթացքը. մանաւանդ երբ խոստովանիմ թէ ծայրայեղ կերպով հպարտ եւ անձնասէր ալ եմ։

Արդ, երբ զոքանչս մեր տունը գալով իւր սովորական չոր քարոզներն սկսաւ—որք սովորաբար իւր գեղեցկութենէն, 13 տարեկան հարս ըլլալէն, մինչեւ յարդ ձեռքը մէկու մը ձեռաց չը դպչելէ, աղջիկները լաւ կրթելէն, երկանը թիթիզութենէն եւ այլններէ կը բաղկանային—ամբողջ արիւնս գլուխս ցատքեց և քաղաքավարութեան տակ զսպուած կատաղութեամբ մը,

—Տիկին, ըսի, կը ցաւիմ որ զիրար չենք կրցած հասկնալ.

—Քա աբէուտ մէռնիմ, տարի մընէ սիրելինախ կըլլանք կոր տակա չը հասկցա՞ք.

—Ի՞նչ ըսել է. անուան գիշերը կատարելապէս հասկցայ որ անկարելի պիտի ըլլայ այլ եւս մեր ու ձեր մէջ ազգականութիւն մը հաստատել։

—Քա ատ ի՞նչ խօսք է, օտքդ պագնեմ. հիմա տամլաներու կուգամ։

—Իրա՞ւ, այնչափ կը յուզո՞ւիք։

Խօսքը մօրս ուղղելով

—Քա հանըմ հանըմ, օտքդ պագնեմ, ի՞նչ կըսէ կոր տղադ։

—Ի՞նչ ըսէ. ձեր աղջիկը չիմ կրնար առնել կըսէ կոր։

—Ու՜յ. ճանքիս լաւ նէ կա՜յ, եա սահաթին սիրտին կիջնայ։

—Իմ տղուս սիրտին չ'իջնա՞ր հապա, երբ տեսնայ որ տարիներով եսիրը իյնալէն վերջ, այսօր երբ առաջին անգամ տուներնուդ ներս ոտք կը կոխէ, հազար ու մէկ տամլաներու գալու բաներ կընէք։

—Քա ինչ ըրինք որ, տուներնիս գոցէ՞նք, այսօր փեսացունիս եկած է պաշխասին ներս չե՞նք կրնար առնել ըսէինք. էրկանս անուան օրն է եղեր, բարեկամներնիս եկեր են. ի՞նչ ընենք, մեր կերակուրներն ալ մեզի կեօրէ են. հելպէթ կիտէիք որ մենք շատ հարուստ մէկը չէինք որ մեր տուներն ալ մեծ մարդիկ գային. երկու մարդու հարցուցէք, ինչ կըսեն ասոր։

—Իրաւունք ունիս, տուներնիդ մարդ գալուն բան մը չեն ըսեր. բայց երբ լսենք որ այս մարդիկը, աղջիկնին նշանելու խօսք եղած ժամանակ ըսեն որ «տուներնիս տղայ մը մեծցուցած էինք. ետքը լսեցինք որ ան աս կըսէ եղեր թէ աղջիկը ատ տղուն պիտի տան, անոր համար տղան տունէն դուրս ըրինք հիմակ ամենեւին տուներնիս չ'երթար գար» և մեր առաջին օրը իրենց տունը երթալուն տեսանք որ վռնտած տղանին տուներնին բերեր, ներստեցնելու տեղ չեն գտնար կոր, ըսենք նէ ասոր ի՞նչ պիտի ըսեն։

—Աման Աստուածամար հիմայ կը խենթենամ. քա տասնըութ տարիէն պէրի է քի ծառքս մեծցուցեր եմ նէ. հէմ ի՞նչ ալըլման տղայ։

—Էհ, շատ լաւ, խելը տեսանք, քանի որ այդչափ կը հիանաք վրան, տուներնիդ պահեցէք դարձեալ...

—Քա՛ մարիկ, տղան քեզի ի՞նչ վնաս ունի, չօճուխս բանին գործին է. դուք աղջի՞կս պիտի առնէք թէ տղան։

—Մենք այնպիսի աղջիկ մը առնել կուզենք որ ընկեցիկ տղու մը հետ մեծցած չըլլայ։

—Ընկեցիկ տղա՞ն ինչ է։

—Ընկեցիկ տղան. աս քու վրան խնդրքդ թափուածի պէս փողոցէն առնուած լակոտ մը ըսել է։

—Քա՛ ինչո՞ւ լակոտ ըլլայ. հայրը պէլլի մարը պէլլի, աղուական զաւակ, խօճամանին խանութի տէր. հէմ տեսնա՞ս ինչ պարկեշտ տղայ. աս խտար տարի է ծառքս է մեծցեր տէ խառնախսի մը ըսած չեմ, էրկանս աչացը լուսն է, աղջկանս վրայ հոգի կուտայ, սախոտար չը սիրենք նէ տուներնիս կը պահե՞նք զանեբ։

—Է՜, ալ երկան կըննա կոր. մենք քեզի մորկ ընելով յուզուելու ժամանակ չունինք։

—Քա՛ եաղըշ պա՞ն մը ըսինք, ոտքերնիդ պագնեմ։

—Վերջին խօսքը այն է որ եթէ այդ լակոտը անգամ մ'ալ տուներնուդ ներս մտնէ, տղաս չը կրնար առնել աղջիկդ։

—Քա՛ մենք անպատի՞վ ենք, տասներեք տարեկան էի ես հարս եգայ նէ, էրիկս ալ տասնըհինգը կար չը կար, տանս տէյսր հիմայ ծառքս մարդու ծառք տպած չէ. էրիկս ինչ թիթիզ մարդ է քի՜, աս պանները լաւ նէ կայ եա, աշխարհք կ'անցընէ։

—Կրնա՞ս առանց այդ տղուն ապրիլ. տես թէ որ կրնաս նէ խօսք տուր. մենք ալ այնչափ խօսուած գտնուեցանք. կարելի է դարձեալ աղջիկդ առնենք. չէ նէ ալ կորէ։

—Քա ոտքերնիդ պագնեմ, ես թէվէքելլի եմ, խելքս չը հասնիր, պագի կը գուրգեմ, ան որ գալը չէք ուզեր կոր խաբ հեղ մ'ալ թող չը գայ։

—Թող չը գայով չըլլար. բնաւ չը պիտի գայ, եթէ անգամ մ'ալ դուռներնուդ ներս մտնելը լսենք, ալ խօսք մորկ չենք ըներ։

—Քա՛ դուք մի վախէք, ախճիկս օր մը օրանց հետը չիֆթ մը լախըրտը չըներ։

—Մենք ալ այնպէս ըլլալը գիտենք. բայց դուն ալ չը պիտի ընես։

—Է ես ալ չեմ ըներ. ամմա տղան ան բամծինդ չէ, խուզիի պէս է։

—Խուզիի պէս, լակոտի պէս, անգամ մը ալ ոչ մեր տունը և ոչ ալ ուրիշ տեղ բընաւ խօսքը չը պիտի ըներ։

—Քա ան ո՞վ է քի տղուդ հետ չափուի, ան տղուդ խըզմէթ ընելիք մարդ է, ինչո՞ւ պօչ խօսքեր կ'ընէք։

—Մենք ալ հաւատացած ենք այնպէս ըլլալուն և եթէ վստահ չըլլանք որ աղջիկդ բանի տեղ չը դներ այդ տղան՝ չենք առներ զինքը. բայց պատիւ մը կայ, որ պէտք է պահուի և բամբասել տալու չենք մենք զինք։

—Է տուք կիտէք, իմ խելքս պանի չը հասնիր։

Եւ այս բանակցութենէ վերջ դարձեալ կը հաշտուին մայրս ու զոքանչս և որպէս թէ բնաւ բան մը չէր եղած, կախնինք խըրմել իրարու կ'ենայ. մօտ օրէն նշան տանելու որոշմամբ։

Ձեզմէ շատեր գուցէ ծիծաղին վրաս, որ այսպիսի առարկութիւններ ըրելէ և բնաւ չառնել մտադրելէ վերջ, դարձեալ որոշում կուտամ առնելու. բայց Աստուածնիդ սիրէք, կենացնուդ մէջ աղջիկ մը սիրա՞ծ էք. եթէ գլուխնուդ սէր անցած չէ, խօսք չունիմ ձեզի։ ***

---

(1) Այս առթիւ խորհուրդ կ'ուտանք ամուսնանալու մտադրութիւն ունեցող երիտասարդներուն որ զգուշանան «թէվէքելլի» կիներէ և զոքանչներէ, որովհետեւ երբ կին մը թէվէքելլի եմ կըսէ, պարզապէս ըսել կուզէ թէ «այնպէս պիտի ձեւանամ, վանքին հաւն ուտեմ», ամէն բան կրնէ և արդարացումը ձեռքն է. թէվէքելլի է. խելքը չը հասնիր. մինչդեռ խելքովը զիս քեզ ծախու կ'առնէ. բայց գործին անունն կ'ուզայ. կին մը վնասնձ ըլլալու, արժանապատուութիւն ունենալու է։

Ասդի անդի

ՀԱՐՈՒՍՏ ԱՂՔԱՏԸ

Ամէն առտու կանուխ դուրս կ'ելլէր խեղճուկ կինը, կտրտած գրգլիկներ հագած, և տքալով կ'երթար կը դառնար Փարիզի երկար շքեղ պողոտայներէն ու վաճառանոցէն կը գնէր իր հացն ու պանիրի կտորներն, որոց հետ իր սենեակը կը դառնար։ Աղքատ էր, յետին ծայր աղքատ, գրեթէ աւուր հացի կարօտ։

Անոնք որ վարժուած էին այդ աղքատիկ պառաւին ամէնօրեայ անցքը տեսնել, շատ զարմացան վերջերս՝ երբ ալ չնշմարեցին զայն. մէկ օր, երկու օր, չորս օր. չկա՜յ. պառաւն իր վտիտ մարմինն ալ չէր ցուցըներ։ Ի՞նչ էր եղած. Իմաց կուտան ոստիկաններուն որք կը փութան անոր սենեակն երթալ։ Դուռը գոց էր։ Կը զարնեն. ձայն ձուն չկայ։ Կը պարտաւորին կոտրել դուռը։ Գէշ տեսարան մը կը պարզուի։ Հէք պառաւը գետինը փռուած էր կիսամեռ, անշունչ, փայտացած։ Մեռեր էր։

Ոստիկանները կը պրպտեն անոր քուրջերն ու ողորմելի կահերը, բան մը գտնելու համար որ ցուցնէ անոր ո՛վ ըլլալն և ի՞նչ անուն ունենալը։

Քուրջերու տակէ ծրար մը կը գտնեն յանկարծ, կը բանան և ի՛նչ տեսնեն։

Յիսուն հազար... ֆրա՛նք։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՏՈՒՄ ՄԸ

Քանի մը շաբաթ առաջ, սուզակ մը հինգ գրկաչափ ծովուն տակ մերձենալով Սարոնիքի ծոցին մէջ (Աթէնքի ծոց), քանի մը վայրկեան ետք դուրս կ'ելլէր՝ ձեռքն արծաթ պրանթիլով լեցուն զոր նաւապետին կը յանձնէր։ Քանի մը շաբաթ գաղտնի կը մնայ այս կարեւոր գտում զոր ըրած էին սպունգ որսացող շոգենաւի մը նաւազները։ Բայց կա՛մ շոգենաւին նաւազները չհամաձայնելով գանձին բաշխման վրայ կա՛մ անոնցմէ միոյն անգաղտնապահութեան հետեւանօք, նաւարանին տեսուչը կ'իմանայ իրողութիւնն և փնտռել կուտայ յիշեալ նաւին նաւապետը։ Սա կը յանձնէ գրեթէ եօթը քիլօկրամ արծաթ ստակ երկաթէ արկղի մը մէջ պահուած, զոր սուզակը հանած էր ծովին խորքէն։ Այս ստակներ, աղեքսանդրեան դարէն մնացած, Մեծն Աղեքսանդրի պատկերը կը կրեն եղեր, մէկ ձեռքը մանկան և միւսը թռչուն մը բռնած։

ՍՈՒՏ ԼՈՒՐ

Բանամաէն կը հեռագրեն. «Երկրաշարժի մը հետեւանօք, բան մը որ յաճախադէպ է ի կեդրոնական Ամերիկա, Քալիւպրան կիսովին բացուեր է և երկու ծովերը միացեր են։ Զանգուածին մէջէն ոսկիի խաւ մը գտեր են որ գրեթէ 120 միլիոն ֆրանքի արժէք ունի եղեր, Բանամայի համար փոխառութեանց ստորագրութեան գումարին չափ։ Կտոր մը ոսկիի վրայ, որ հինգ վեց միլիոն ֆրանք կ'ընէ, սա բառերը փորուած էին. «ի վճար, Ժաք տը Ռէյնաք։»

ԱՆԳՈՒԹ ՍԻՐԱՀԱՐ ՄԸ

Իտալացի մը, Ճուլիօ Պարթոլոնէ, տասնըինը տարու տարփուհի մը ունէր որուն հետ կը կենակցէր ի Փարիզ։ Երիտասարդն իմանալով որ անիկա սիրահարութիւն կ'ընէր դրացիին հետ, սաստկապէս կը կշտամբէ աղջիկը։ Յետոյ, չկրնալով իր զայրոյթը զսպել, ամերիկեան փոքր ատրճանակով հարուած մը կուտայ խեղճ աղջկան ձախ աչքին, որ դուրս կ'ելնէ ակնակապիճէն։

—Հիմակ կարգը աջին եկաւ, կը գոչէ թշուառականը։

Սակայն, դրացիները որք աղաղակներ լսած էին, կուգան կ'արգիլեն անօրէնը որ իր սպառնալիքն ի գործ չդնէ։ Զէնքը կ'առնեն ձեռքէն՝ ոչ առանց դժուարութեան և ոստիկանատուն կ'առաջնորդեն զայն։

Մանկամարդ տարփուհին հիւանդանոց փոխադրուեր է ծանր վիճակի մէջ։

ԼՈՒՑԿԻ ՎԱՃԱՌՈՂԸ

Այս միջոցին շատ կը խօսուի ի Հռոմ, Թագուհիին ուղղեալ նամակի մը վրայ զոր իտալեան լրագիրք հրատարակեր են։

Այս նամակը գրած է այրին Լուի Փըրանցիանի կոմսին, որ կարիպալտեան գնդապետ, Հռոմի կառավարիչ և Երեսփոխանական ժողովոյ դեր-նախագահ եղաւ, և կը պատմէ Թագուհիին թէ անանկ թշուառ վիճակի մէջ կը գտնուի որ ստիպուած է լուցկի վաճառել Մօնթէ-Սիթէրօի պալատան առջեւ։

ՔԱՌԱԿՈՒՍԻ ԲԱՌ

(Mot-Carré)

Առաջինս ինչպէս ամենուն, թերեւս քեզ ալ անախորժ է—Երկրորդս ծովու վրայ փնտռէ, իւր բնակութիւնն հոն է—Առանց երրորդիս տան մը մէջ բնակիլն անկարելի է—Չորրորդս, եթէ չեմ սխալիր, կ'ըսեն թէ գերմանուհի մ'է—իսկ հինգերորդս եթէ կ'ուզես հասկընալ՝ թռչուն մ'է։

Սոյն քառակուսի բառը մինչեւ հինգշաբթի առաւօտ առաջին անգամ ճշգիւ գտնողը փողկապի գեղեցիկ գնդասեղ մը պիտի ստանայ իբր նուէր։ Հ. Փ.

Ա Զ Դ

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

Ծխախոտ վաճառող բոլոր խանութպանք պարտին, մանաւանդ օրինաց համաձայն, ամէն տարի փետրուարի սկիզբը վերանորոգել իրենց թէզքէրէն։ Արդ, կը ծանուցուի թէ նիւմական 1309 տարին մերձեցած ըլլալով, յառաջիկայ փետրուարի առաջին օրէն պիտի սկսի թէզքէրէներու վերանորոգման գործողութիւնը և պիտի աւարտի նոյն ամսոյ վերջը։ Հետեւաբար կը հրաւիրուին Պոլսոյ, Վոսփորի գիւղերուն, Կղզիներու, Մաքրիգիւղի և Այաստեֆանոսի կողմերը ծխախոտ վաճառող խանութպանք որ Ռէժիի Պոլսոյ մերատեսչութեան դիմեն, գիտնալով որ մարտ ամսոյ մէջ քննիչներ պիտի հանուին և եթէ գտնուին այնպիսի խանութպաններ որք իրենց թէզքէրէն վերանորոգած չեն, ասոնցմէ դրամական տուգանք պիտի առնուի, ըստ պրամագրութեան Ռէժիի կանոնագրոյ 50րդ յօդուածին։ 1—3

Երիտասարդ մը, հմուտ Փրանսերէնի, անգլիերէնի, տաճկերէնի ու հայերէնի և բատ բաւականին ռուսերէնի ու տոմարակալութեան ու տեղեակ վաճառականական ու հրապարակային գործոց, կը փափաքի հայ կամ եւրոպական վաճառատան մը մէջ գրագրի պաշտօն ստանձնել։

Պատուաւոր երաշխաւորութիւն։

Դիմել «Արեւելք»ի Խմբագրատունը։

423 1—2

Երիտասարդ մը, հմուտ վաճառականական գործոց ու տաճկերէնի ու հայերէնի և բատ բաւականին Փրանսերէնի, կը փափաքի վաճառատան մը մէջ ո և է պաշտօն ստանձնել, բաց ի գրագրութենէ։

Դիմել «Արեւելք»ի Խմբագրատունը, Պ. Խ. Հասցէին։ 424 1—2

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

Ի ՏՈՔԹ. Ժ. ՊԱՐԹԵԶԻ

(Պատկերազարդ)

Այս բառարան կը պարունակէ. 1. Տեղական և ընդհանուր, սրընթաց և յամըրընթաց ամէն հիւանդութիւններու ճիշդ ցուցակը, նշանակուած են նաեւ այն նըշանները որոնցմէ կարելի է ճանչնալ զայնս, և առողջապահական ու բժշկական դարմանումը զոր անոնք կը պահանջեն. 2. Ցուցակն հին ու նոր բոլոր դեղերու որք կրնան գործածուիլ ըստ պարագային. 3. Բուսական և հանքային բոլոր թոյներու անուանքն և բժշկին հասնելէն առաջ տրուելիք թեղթափը. 4. Շնչահեղձներու, վիրաւորեալներու և խղդուողներու հասցուելիք օգնութեանց վերաբերեալ ընդարձակ խրատներ. 5. Ընդհանուր նկարագրութիւնն բոլոր բժշկական տնկոց՝ զայնս մըշակելու եղանակով հանդերձ. 6. Ցուցակ մը անդամական նիւթոց խարդախութիւններուն և այլայլութիւններուն՝ զայնս ճանչնալու միջոցով հանդերձ.

Այս գործ յատկացեալ է ոչ միայն երիկ մարդոց և ընտանիքներու, այլեւ կրօնական միաբանութեանց և ամէն անոնց որք հիւանդներ դարմանելու անձնուիրութիւնը կ'ընեն։ Այն պարագային յորում, ի բացակայութեան բժիշկի, հիւանդք կը տեսնեն որ կը ծանրանայ իրենց վիճակ, կըրնան օգտուիլ այս բառարանէն, որ ոչ միայն հիւանդութիւններն այլ եւ անոնց դարմանումին եղանակներն ալ ցոյց կուտայ։ Հեղինակը մեծ խնամքով նկարագրած է այն նիւթերը որոց վրայ խօսած է։ Գիրքը կը բաղկանայ ստուար հատորէ մը, ութածալ երկու սիւնակի վրայ։ Հատորին գինն է 15 ֆրանք։ Բացառապէս 12 ֆր. ի կը տրուի այն մարդուն որ բաժանորդագրութեան ամբողջ գումարը ղրկէ։ Տ. Ռօլան, տպագրիչ, 123, Լաֆայէթ փողոց, Փարիզ։ 45

Մայրաքաղաքիս կարեւոր թաղերէ միոյն համար պէտք կայ ձայնաւոր մնայուն դասատուի մը։ Դիմել խմբագրատունս։

415 4—6

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

«Էրրքօ» շոգենաւը, Նաւապետ Քէնտրիք ընդհանուր վաճառքով Հիլլէն հասած է հոս։

«Թիւլիւն» շոգենաւը, Նաւապետ Բըրիօր, Լիվըրբուլէն ճամբայ կ'ելնէ դէպ ի փետրուար 4։

ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

[illegible]

Ի Լ Ա Ն

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէ իչուն ալընաճագ Գարաֆ վէ Նիքթասըլ մաաէն քէօմիւրլէրինին իչպու քեանունի սանիի րումինին 23րնճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկ-կինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9ա գատար Խազինէի ճէլիլէյի մէզքիւրէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

16 քեանունի սանի 308 2—3

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գուրունի նէֆէր չուհասը արշընը ճէթիտա 7000. գըրմիզը չուհա արշընը ճէթիտա 1600. 500 եարտալը մագարա իպլիկի կըոսա 52. 4 նօմէրօլը քէպիր տիյամէ կըոսա 880. Թօբճու սէթրի տիյամէսի կըոսա 798. Սիւվարի սէթրի տիյամէսի կըոսա 32. այգըրլըգը սալիր տիյամէ կըոսա 75. սարը քէպիր քօրչա չիֆթ 5400. սիեահ սաղըր գօրչա չիֆթ 45000 գըրմիզը գայթան արշընը ճէթիտա 120 000 սիեահ թօբճը գայթանը արշընը ճէթիտա 45,000

Տէօրտիւնճիւ օրտուի հիւմայունի իհթիյաճը մուսթայէսի օլունմագ իւզրէ մանգալիննէ մէվգի միւնագասայա գօնուլան պալէտէ մուրագգամ 12 գալէմ էշյանըը իթտայէ թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն 15 կիւնէ գատար պէշէր կիւն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։

Նօ. 11 1—3

Նիզամիյէ սարաճխանէ անպարը իչուն մուբայեա օլունմագ իւզրէ մէվգի միւնագասայա գօնուլան 5000 ատէտ միւճէտտէտ [illegible] փէնչլիլի պէշէր աաքէսի 1 գըրուշ 30 փարա [illegible] 21ինճի կիւնինէ գատար պէշէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէ [illegible] վէ 23ինճի կիւնի 100տէ 5 թէմինաթ իլէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 9 2—3

Իքինճի օրտուի հիւմայունի իչուն միւպայեասը մէվգի միւնագասայա վազ օլունան 520,000 գըյէ հընթաըտան 98,000 վէ 365,000 գըյէ գըզըլճատան 130 000 գըյէ սի 26 [illegible] 27 բարատան թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլունան իչուն քեանունը սանիի րումինին 27սինտէ իհալէսինին իճրասը մուգառրէր օլմասը իլէ Ֆիյաթը մէզքիւրէտէն [illegible] մէզքիւրինին իհալէսինտէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 10 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹԸՆ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԸՐՆ [illegible]

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 056 900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնք Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ Հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց [illegible] մեծ [illegible] ապահովագրողաց կրնան վստահացնել [illegible]։ Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ [illegible] 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գտնուող թիւ 22 և 22 [illegible], առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երկու Ընկերութեանց։

THE ECONOMICON ΤΕΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ
MARQUE DEPOSÉE

Ամէն անոնք, որք կ'ուզեն Ճավայի և Չինու ճշմարիտ թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Ճելալ պէյ խանի կից թիւ 10 ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը, որու զանազան տեսակ թէյեր թէ՛ տեսակի ազնուութեան, թէ՛ ճաշակի և հոտի անուշութեան և թէ՛ գիներու աժանութեան կողմանէ անհամեմատելի են։

Ցիշեալ վաճառատան թէյերը Թուրքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին ի վերև գրուած մարքայով, որու կեղծերը ելած ըլլալով պէտք է զգուշանալ։ 342 43—50

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՀԱՏԵՂԻ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ

ԷՕԺԷՆ ՌԱԲԱԲՈՐ ՊԷՅԻ ԿՈՂՄԷ

Բերա, Սաքըզ Աղաճ փողոց թիւ 21, Լիւքսէնպուրկի բաղանեաց մօտ
Ղալաթա, Վօյվօտա փողոց, Կիւմիւշլիւ խան, Ֆրանսական Նամակատան դէմը

- Եթէ ունիք նիւթ մը ունիք վաճառելու հանրային աճուրդով կամ սակարկութեամբ.
- Եթէ կուզէք օգտուիլ լաւ առիթներէ.
- Եթէ պէտք ունիք ծախու նիւթերու վրայ կանխավճարներու.
- Եթէ կուզէք ամենայն ապահովութեամբ առանց գնել կարասիներ, արկղներ, ծրարներ, դաշնակներ, պատկերներ, կառքեր, արծաթեղէնք եւ ապրանքներ.
- Եթէ ունիք ծրարումներ, առաքումներ, մաքսէ հանելիք ապրանքներ.
- Եթէ կուզէք ծախել կամ գնել անշարժ կալուածներ.
- Եթէ կուզէք վարձու տալ ձեր տուները կամ յարկերը.
- Եթէ կուզէք տուներ կամ յարկեր վարձել.
- Եթէ կուզէք օգտակարապէս մատակարարել ձեր անշարժ կալուածները.
- Եթէ կուզէք ապահովագրել ձեր շարժուն և անշարժ կալուածները լաւ պայմաններով.
- Դիմեցէ՛ք վերոյիշեալ վաճառատունն

Ծանօթ.— Վաճառատան կանոնագիրը հասարակութեան տրամադրութեան տակն է։ 227

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Եբբէ-Լէկ. Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օդեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Ռանմէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօդօ	1800	Ռօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօմնօ	2200	Ռուբիգօ	2800
Պասսօ	3000	Հիրօ	2000	Ռիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3600	Ռինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինդու	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Ռօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գարլօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սօրվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	2500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլըրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տէգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարքէլօ	4300	Թօբբէտօ	900
Տուրօ	4800	Մարտէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրագօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էրինամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Զէբրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տէֆայներս	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճրմնօ	200
Ֆալքօն	800	Օփրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օսդօ	2000	Մօնգէրօ	120
Էմիրայն Մոնարք					8000
Ինէրտրէն Մոնարք					8000
Լէգիէն Մոնարք					8100

«Տրագօ» շոգենաւը, Նաւապետ Բիքըրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 16ին և 31ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
293 խան. Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, թիւ 20, մեծ վաճառականն Պորսայի և Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 8, Թիւնէլին մօտ։ Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկի ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մէկ ընտրութեամբ որ աքանչացուցիչ պիտի առնէ ուշաւ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նոյնչափ ալ հանդերձներ և գնոց գերագոյն աժանութեան կողմէ։

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՃԻՒՂԸ որը կը պարունակէն մեծաքանակ մանթօներ, բաճկոններ, բէլըրիններ (ժաքօնեղ, մետաքսեայ աստառով և առանց աստառի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթօներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վիզիթներ, թաւշապատ և մուշտակաւոր ժաքէթներ, մուշտակաւոր ռօթօնտներ, ինչպէս նաև մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենընտիր ճաշակով և վայելչութեամբ։

Գիները շարժմանց կերպով համեստ են 354

ՃՇՄԱՐԻՏ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

ԵՒ ՀԱՄԱՄԱՅՆԱԲՈՅԺ ՕՇԱՐԱԿԻՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸՍՏ ԴԵՂԱԳԷՏԻՆ D. GUILLIÉ
Ի ՁԵՌՆ ՏՈՔԹՈՐ PAUL GAGE FILS, ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ
Միակ տեղն այս դեղին, 9, rue de Grenelle — St — Germain, à Paris

[illegible]

Դինն ի Ֆրանսա. շիշը 6 Ֆր. կէս շիշը 3 Ֆր. 50

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԱՄԵՆ ԴԵՂԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

NORTH BRITISH RUBBER Cº LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

NORTH BRITISH RUBBER Cº EDINBURGH

ԲԱՌԻՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԲԱ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻԲԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր բառիչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն գուտ կաւտար ըլլալ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր քըղեէն կերպասէ եւ զուտ կաւտաքէ շինուած խիստ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը և հինցուցնէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր բառիչուէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաև ի Զմիւռնիա Արաստա չուկան, Հանըմչատէ Րիֆաթ էֆ.ի քով և ի Սէլանիկ պէղէսթէն Շուկան գաֆաֆ Ահմէտ Մէմիշ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ. պոլիս, պաղչէ Գաբու Գօժամանօղլու խան դրան կից թիւ 1 մթերանոցը։ 226

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ÉCONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վամն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դրամ ձեռնալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով մեր խնայածստակներն յումպէտս կվատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'Էքօնօմի Էնթէրնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ. տասը եւ ն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 39

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պաթումի միջև կանոնաւոր ուղեւորութիւն

«Մինկրէլի» շոգենաւը, ամսոյս 25ին երեկոյին պիտի մեկնի Պոլսոյ Նաւահանգիստէն դէպի Պաթում, Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն հանդիպելով։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
5 Մահմուտ Սիբէյ Փրանկէ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Մեր ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլ և Արեւելից միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Աթլաս	2393
Ուեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2,48	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոքքօ	1655
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիանոս խան Թիւ 401
17 Ղալաթիա

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՓԱՆԱՔԻ Կ. ԲԵԶՃԻԱՏԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մուսէ խան, Վոյվոտա փողոց թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու եւ պանքնօթներու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Յունաստանի, Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 դրշ. վճարումներով եւ ամէն դիւրութիւնք յաճախ ըդաց վիճակահանութեանց եւ չահերու գանձման քոնթրոլին։ Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամէն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամէն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամսէը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի։ Եւ որք օգտաշարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն շինել առանց զիջողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 գրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆրի դրամագլխոյ մը։

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵ	Տարեկան վիճակ-ահանութեանց թիւը	Մեծ թիւերուն գումարը	Քուբոնին տարեկան վճարումը	387
Ցուհաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	թիւ 27, Ֆր. 300,000	Ֆր. 16	դրշ. 100
Քրէտիթ Ֆոնսիէ տը Ֆրանս 3 %	6	„ 591, „ 1,060,000	„ 15	„ 100
Անվերս քօմինալ փարիզի 3 %	4	„ 352, „ 1,500,000	„ 12	„ 100
Քաէտի ֆօն. բէ եգիպտական 3 %	12	„ 312, „ 1,500,000	„ 7.50	„ 50
Քրէտիթ Ֆոնսիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	„ 444, „ 314,000	„ 7.5	„ 20
Սերբեան Քոմինալ Պրուսէլ քաղաքին	6	„ 141, „ 295,000	„ 2.50	„ 20
Օսմ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	„ 300, „ 3,600,000	„	„ 20

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՈՏԻՆՕ

արագապէս կը բուժէ երիկամանց, Ոսկրա ծուծի հիւանդութիւնները, Ինֆլուէնցան, Անարիւնները, ծիւրեալները, և այլն. կ'երիտասարդացնէ և կեանքը կ'երկարէ։ Իր կարեւոր վերանորոգիչ տարր մըն է. արտակարգ զօրութեամբ և անվնաս առատութեամբ նոր արիւն մը կուտայ. Զնասակար հիւթ մը չպարունակելով, ամէն տարիքի մէջ կրնայ գործածուիլ, առանց ո եւ է վտանգի։

Շիշը 20 Ֆրանք. ի Փարիզ, Սէն Լազար փողոց. թիւ 7, վարչութեան կեդրոնատեղիէն խնդրել Տքթ. Ժիւլ Լաֆաժի տետրակը, պսակաւոր Փարիզի բժշկական Համալսարանէն. այդ տետրակը պիտի ղրկուի ձրիապէս և առանց ծախքի։

Ի Կ. Պոլիս կը վաճառուի Բանդրաէ Բրիթանական դեղարանը։

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան Տեղեկութիւնք

Բշ. 18 30 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.
„ 19 31 [illegible] սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի Ճամբով,
Դշ. 20 1 Սեբաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 11ին.
„ 20 1 սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչև [illegible] առաւօտեան ժամը 11ին.
„ 21 2 [illegible] սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.

Ազդ.—Յունվ. 19/31, երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող եւ, դէպի Զմիւռնիոյ մէջ դիմել հանգիտէն Թրիբոլի Պէյրութ, [illegible] և Եաֆա-Եաֆա գացող շոգենաւ ըլ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ և Միջերկրական Ծովու բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ջանեբալա	4200	Ալֆրէտօ	3000
Պերսա	4000	Օսպրիօ	3000
Խօմեռիի	4000	Դէրթիւ	3000
Ցէստոզքի	3250	Բերա	2000
Միդա	3250	Լօգիա	800
Պալէսթայն	3250	Ալեքսա	800
Թուրքեսթան	3250	Ալէյա	700

«Բերա» շոգենաւը յունվարի 19 Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհ. վաճառքով։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ալիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 [illegible]

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՑՈՒՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Արեւ. ձեպն. թ. 2 Բշ. եշ. Ա. ժ. վ.	Կռխ. ձոմբ. թ. 4 Ամէն օր Ա Բ Գ ժ. վ.	Կռխ. խառն թ. 62 Ամ. օր Ա Բ Գ ժ. վ.	Կռխ. խառն թ. 132 Բշ. եշ. Ա Բ Գ ժ. վ.	Կռխ. խառն թ. 124 բաց է կիրակէ Ա Բ Գ ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն թ. 123 բաց է շբ. է Ա Բ Գ ժ. վ.	Կռխ. խառն թ. 131 Դշ. շբ. Ա Բ Գ ժ. վ.	Կռխ. խառն թ. 61 Ամ. օր Ա Բ Գ ժ. վ.	Կռխ. ձոմբ. թ. 7 Ամ. օր Ա Բ Գ ժ. վ.	Արեւ. ձեպն. թ. 5 Դշ. շբ. Ա. ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.			8 52	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 23		
		6 53			Եէտի—գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ ...			7 07		
		8 29			Սբարթա—գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սինեքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չերքէզքէօյ մեկնում			2 37	4 58	12 09
	12 14	12 40			մկ. ժամանում			2 12	4 53	12 04
12 04	12 56	1 41			Չօրլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը — Քէօբէքլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք ...			11 53		
	2 28	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 05	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բապլը—քէօյ			9 40		
	3 58	6 03			Ուզուն—Քէօբրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 51	8 09
		7 12			Ուբլի			7 14		
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ .... մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		8 15		մկ. ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառաքէօյ		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 33		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55		մկ. ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 58		ժմ. Թըրնօվա-Սէյմէնլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. ժմ.	12 50			8 25	4 48
	8 47			11 50	Գույաճըք—Հասքէօյ ...	12 06			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բարագլը	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթօնից—Սթանիմաք	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. ժմ.				4 16	
11 16	12 44				ժմ. Պելօվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 50				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պելկրատ				10 55	37
9 40	1 20				Պուտաբէշթ				[illegible]	5
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				8 [illegible]0	—

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը.

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբաց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնօվա—Սեյմէնլի կը հաղորդակցի 7 թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնօվա—Սեյմէնլի կը հաղորդակցի թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող թիւ 522 եւ Սելանիկ գացող թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մահճաքարձ վակոն մը աւելցուած է թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող թիւ 4 կառախմբին) կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող թիւ 7 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
„ 12.— „ 9.— Կ. Պոլիս Ֆիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կառախմբ. խառն թ. 512 ամէն օր ժ. վ.	Կառախմբ. խառն Թիւ 522 ամէն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառախմբ. խառն Թիւ 523 ամէն օր ժ. վ.	Կառախմբ. խառն Թիւ [illegible] ամէն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօբսին .... մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 05		Միռօվսէ		7 15
8 13		Սթրումնիցա		7 06
8 47		Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէնից—Կրացքօ		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ .... ժմ.		4 10
11 18		մկ.		4 00
12 06		Զելէնիքօ		3 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ. մեկ.	2 20	2 41
	1 47	Աճալար	1 44	
	2 42	Գումանօվա	1 07	
	3 15	Թապանօվցէ	12 29	
	3 43	Բրեշօվա	12 04	
	3 56	Պուգոտովծէ	11 46	
	4 21	Պույրէնէվծէ	11 16	
	4 34	Զիպէֆչէ	11 00	
	9 55	Նիշ	5 31	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտաբէշթ	2 40	
	2	Վիեննա մկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. ուրբ. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառախմբ. խառն Թիւ 621 Գշ. եշ. շբթ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	12 29
8 22	Էլէշան .... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վերիզովից	10 12
11 20	Լիբլեան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթռն	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼԻ

Կռխ. խառն թ. 321 Բշ. եշ. Ա Բ Գ	Կռխ. խառն թ. 323 կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն թ. 822 Դշ. շբ. Ա Բ Գ	Կռխ. խառն թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 15	1 40	մկ. Թըրնվ.-Սէմէնլի ժմ.	7 20	9 40
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Ռատնէ—Մահլէսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սլիվնօ—Քրմանլը	3 41	6 18
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կռխ. խառն թ. 221 Բշ. Դշ. և ուրբ. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն թ. 222 Գշ. եշ. և շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս .... ժամ.	6 53
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ ...	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 3[illegible]
12 20	Փէռէճիք	2 31
1 21	Ֆէրէճ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ .... մկ.	12 30

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ